Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг рўзномаси

1991 йил 28 май
СЕШАНБА
№ 100 (5.142).
БАҲОСИ 8 ТИЙИН

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган ◆ Ҳафтада беш марта чоп этилади

ПАРВАРИШ — ЭНГ ДОЛЗАРБ ЮМУШ

Шу кунларда пахтакорлар ҳаётида энг масъулиятли, қизғин дамлар давом этаяпти. Ульянов райони хўжаликларида ҳам шундай жўшқин меҳнат ҳукмрон. Чўлқуварлар жорий йилда 20 минг гектар майдонда чигит экишган. Пайкалларда асосан Ф-108, Термиз-16, Қарши-7, С-9871 навлари экилган. Мақсад — давлатга 60 минг тонна сифатли хом ашё етказиб бериш.

Дала ишлари айниқса «Москва», «III интернационал», «Партия XX съезди», Дзержинский номли, «Партия XXIV съезди» давлат хўжаликларида уюшқоқлик билан ташкил этилаяпти. «Москва» совхози заршуносларн бу йил 2 минг гектар майдонда деҳқончилик қилишмоқда.

— Ҳар гектар ердан ўртача 30 центнердан хирмон кўтаришни мўлжаллаганмиз, — дейди хўжалик директори Жуманиёз Тоштемиров. — Чигитни қулай муддатларда қадаб, бир текис ундириб олдик. Айни кезларда ниҳоллар парвариши тезкорлик билан олиб борилмоқда. Мавжуд 50 дан зиёд культиватор юксак унум билан ишлатилаяпти. Ҳозир қатор оралари иккинчи марта юмшатилмоқда. Маълумки, ҳосил туплардан олинади. Шунинг учун гектарлар бут бўлишига алоҳида эътибор бердик. Пайкалларда етарли миқдорда кўчат олинишига эришилди. Маъмурият билан шартнома тузган ҳолда меҳнат қилаётган ижарачи жамоаларда айниқса экин ривожи яхши. М. Абдуллаев, Э. Сайфуллаев бошлиқ бригадалар эрта-индин иккинчи культивацияни ҳам туғаллашади.

Ғўзага дастлабки ишлов бериш районда ҳам қисқа муддатларда ўтказилди. Кетма-кет иккинчиси бошлаб юборилган.

— Далада ишловчиларга барча шароит яратилаётгани меҳнат унумини оширмоқда, — дейди район партия қўмитаси котиби Ҳасан Бердимуродов. — Мавжуд шийпонларни деҳқонларнинг ҳақиқий оромгоҳига айлантириш учун барча имкониятни ишга солаяпмиз. Уларни керакли жиҳозлар билан таъминлаганмиз. «Москва» давлат хўжалигидан Шоҳсанам Зиёдуллаева, «III Интернационал» давлат хўжалигидан Шойи Хоналиев, Дзержинский номли давлат хўжалигидан Ғайбулла Раҳмонов етакчилигидаги бригадаларнинг дала шийпонларини кўриб ҳавасингиз келади. Уларда чўлқуварлар бўш вақтларини кўнгилли ўтказиб, мароқли ҳордиқ чиқаришлари учун қулайликлар бор. Шунингдек, район маданият уйининг «Гулшан» дастаси санъаткорлари тез-тез меҳнат жамоаларида бўлишиб, маданий хизмат кўрсатишмоқда.

Э. ИСМОИЛОВ.

Баҳорнинг охири деҳқон учун серташвиш келаяпти. Апрелнинг иккинчи ўн кунлигида бўлган қаттиқ ёғингарчилик Свердлов туманидаги хўжаликларнинг меҳнаткашлари юмушига юмуш қўшганди. Майнинг бошларида кетма-кет ёмғир ёғаётгани аҳволни янада қийинлаштирди. Бу ёғингарчиликлар чигит қадалган пайкалларда қатқалоқни юзага келтирди. Биргина «Коммунизм» жамоа хўжалигида 900 гектардан зиёд, Ҳамза номли жамоа хўжалигида 600 гектардан зиёд майдондаги ниҳоллар шундай хавф остида қолди. Лекин меҳнат аҳли табиий офат олдида эсанкираб қолаётгани йўқ.

СУРАТЛАРДА: 1. Ҳамза номли жамоа хўжалигининг 11-бригадаси механизатори Барот Нарзиев. У кунига 3—3,5 гектар майдондаги ниҳолларга ишлов бераяпти. 2. «Авангард» давлат хўжалигидаги Сайлиқ Абулфайзов бошлиқ бригада аъзоси Роҳат Жумаева дала ишларида фаол.

Ч. ОЛИМОВ олган суратлар.

ПИЛЛАКОРЛАР ЮТУҒИ

Ипак қурти парваришини намунали ташкил этиб, мўл ҳосил етиштирган термизлик ва ангорлик пиллакорлар мажбурият ҳисобига хом ашё топширишаяпти. Термиз райони кумуш тола ижодкорлари ҳозиргача режадаги 145 тонна ўрнига 156 тонна сифатли пилла топширишга муваффақ бўлдилар. Бу ютуққа «Дўстлик», «Намуна», «Октябрь 40 йиллиги», Ленин номли жамоа хўжаликларининг аъзолари салмоқли улуш қўшдилар. «Намуна» жамоа хўжалигидан Қирмиз Жўраева, Холдор Маматова, Дилбар Азимова, «Дўстлик» жамоа хўжалигидан Рўзихол Орзиева, Тамара Мусоқулова, «Октябрь 40 йиллиги» жамоа хўжалигидан Олмахон Султоновалар ҳар қути ипак қуртидан 105—115 килограммдан кумуш тола топширишди.

Ангор районида эса ҳар қути ипак қуртидан ўртача 70 килограммдан ҳосил етиштирилди. Район пиллачилик корхонасига топширилган 170 тоннадан зиёд хом ашёнинг асосий қисми юқори навларга ўтди.

Бу иш қизғин давом этаётир. Ҳар иккала районда ҳам яна 20 тоннадан пилла тайёрлаш мўлжалланмоқда.

Б. КЕНЖАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Иқтисодиёт самарадорлигини ошириш — бош вазифа

Умуман иқтисодиётимизнинг самарадорлигини ошириш, шу жумладан ихтиёримиздаги хом ашёни чуқур қайта ишлаш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг техникавий сифат белгиларини яхшилаш ҳисобига самарадорликни кучайтиришни бош вазифамиз, деб биламан. Шу маънода жумҳуриятларнинг бозор муносабатларига ўтиш чоғида иқтисодий ҳолатини баравarлаштириш Ўзбекистон иқтисодиётига нисбатан — пахта, мева-сабзавот маҳсулотларини қайта ишлаш даражасини оширишдир. Жумҳуриятда ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун катта имкониятлар бор. Бу эса Ўзбекистоннинг ўз манфаатларига ҳам, умуман мамлакат манфаатларига ҳам мос бўлиб тушади. Ишлаб чиқаришни кўпайтириш — аҳолини моллар ва озиқ-овқат маҳсулотлари билан яхшироқ таъминлашнинг ҳақиқий йўлидир.

Бу фикрни Иттифоқ Бош вазири Иттифоқ ва жумҳурият оммавий ахборот воситалари вакиллари билан учрашувда айтди. Журналистларнинг саволларига В. С. Павлов билан биргаликда Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов ҳам жавоб қайтарди.

Жумҳуриятлар, корхоналар ўртасидаги ўзаро алоқаларни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш мамлакат иқтисодиётини барқарорлаштиришга хизмат қилиши таъкидлаб ўтилди. Бу соҳада Ўзбекистон яхши намуна бўлмоқда.

В. С. Павлов жумҳуриятда юз берган табиий офат тўғрисида гапириб, халқлар дўстлиги социализмнинг буюк ғалабасидир, бинобарин, биз ундан воз кечмаймиз ва воз кечмоқчи ҳам эмасмиз, деб таъкидлади. Бошига кулфат тушган дўстларга биз биргаликда ёрдам беришимиз лозим. У жала ва дўл оқибатларини тугатиш учун ҳукумат мумкин бўлган ҳамма ишни қилади, деб ишонтирди. Ҳозирги пайтда Ўзбекистонга бинокорлик материалларини юбориш айниқса муҳимдир.

В. С. Павлов билан И. А. Каримов журналистларнинг саволларига жавоб қайтариб, иқтисодиётдаги ишларнинг аҳволи тўғрисида батафсил сўзлаб бердилар, янги Иттифоқ шартномасини тузишнинг муҳимлигини таъкидладилар. Бу шартнома фақат сиёсий муаммоларни эмас, шу билан бирга иқтисодий муаммоларни ҳам ҳал қилишда, хусусан жумҳуриятларнинг улар иқтисодий дастурларини амалга ошириш учун жуда зарур бўлган халқаро бозорга чиқишида жумҳуриятларга мустақиллик беради.

Журналистлар билан учрашувда жумҳуриятда ҳал қилиниши лозим бўлган ғоят муҳим муаммолар ҳақида гапирилди. Улар орасида аҳолини иш билан таъминлаш муаммолари, сувдан фойдаланиш, Оролбўйида экология вазиятини яхшилаш масалалари бор.

«Аср лойиҳаси» — Сибирь дарёлари сувининг бир қисмини Ўрта Осиёга оқизиш ҳақидаги лойиҳа тақдири тўғрисида савол берилди. Илмий жиҳатдан синаб кўрилган ва аниқ, жавоб бўлиши керак, деб ҳисоблайди В. С. Павлов. У бу масалада, сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш зарурлигига эътиборни қаратди. И. А. Каримов бу муаммо хусусида ўз нуқтаи назарини баён қилиб берди. У лойиҳа юзасидан текшириш ишлари тўхтатилгандан сўнг аҳоли, қишлоқ хўжалик экинлари экиладиган майдонлар кўпайиб бораётган Ўрта Осиё минтақасини сув билан қандай таъминлаш мумкин, деган асосий масалага олимлар ва амалиётчилар шу вақтга қадар жавоб бермаганликларини таъкидлади.

СССР Бош вазири В. С. Павлов 25 май куни Тошкентдан Москвага жўнаб кетди. СССР ва Ўзбекистон ССР Давлат байроқлари билан безатилган аэропортда уни Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби И. А. Каримов, Ўзбекистон ССР вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи котиби А. С. Ефимов, Президентлик Кенгашининг аъзоси В. М. Камолов, халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг раиси, шаҳар партия комитетининг биринчи котиби А. И. Фозилбеков, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

В. С. Павлов самолёт пиллапояси олдида Ўзбекистон ахборот агентлиги ва телевидение мухбирларининг саволларига қисқача жавоб қайтарди.

— Ўзбекистон меҳнаткашларига бахт-саодат, сиҳат-саломатлик, муваффақият ва келажакда яхши турмуш бўлишига умид қилишларини тилайман. Мен Ўзбекистонга келиш учун анчадан бери тайёргарлик кўрардим, афсуски, катта мусибат рўй берди ва зудлик билан бу ерга келдим. Барча дўстларимга қўлимдан келганича ёрдам бериш учун ўз вақтида келдим, деб ўйлайман, — деди Иттифоқ Бош вазири.

В. С. Павлов Ўзбекистонда бўлган вақтида Тошкент вилояти бўйлаб сафар қилди. Лимонзорда, Р. Шредер номли илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида, «Ленин йўли» жамоа хўжалигида бўлди.

(ЎзТАГ).

МЕҲНАТКАШЛАР ДАСТУРХОНИГА

Тошкент шаҳар деҳқончилик саноат бирлашмасига қарашли чакана улгуржи мева-сабзавот савдоси комбинати дўконларига келтирилаётган маҳсулотлар кўпаймоқда.

Пештахталардаги сара карам, бодринг, чеснок ва помидорларни харидорлар чаққон харид қилишмоқда.

Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон», «Маданият» жамоа хўжаликлари, Калинин районидаги «Қорасув» давлат хўжалигидан сабзи, қулупнай, пиёз ва қизилча каби маҳсулотлар кела бошлади. Бугун-эрта шаҳарликлар дўконлардан эртаги картошка ҳам сотиб ола бошлайдилар. Чунки хўжаликларда унинг ҳосилини йиғиб олишга жадал киришиляпти.

МИРИШКОР ҚАДРГА ЛОЙИҚ

Пешона тери, ҳалол меҳнати билан эл-юртга ризқ улашадиган, дастурхонни тўкин этадиган деҳқоннинг ҳамиша қадри баланд. Буни доимо чуқур ҳис этиб турамиз. Лекин унинг меҳнати пировард натижага қараб турлича тақдирланади. Пахтакор неча-неча йиллар кам ҳақ олиб келди. Ниҳоят бу хато аста-секин тузатиляпти. Аммо ҳали кўзланган мақсадга эришиш анча қийин. Хўш, сабзавоткор, боғбон, соҳибкор меҳнати қандай эъзозланади? Бошқача айтганда, улар етиштираётган ноз-неъматлар ўз баҳосида сотилаяптими? Бу саволлар мени бот-бот ўйлантиради. Гоҳ-гоҳида мевачева етиштирувчиларга осон, пахтакорга эса қийин деган гапни эшитиб қоламан. Уларнинг меҳнатини ўзаро таққослаб ҳакамлик қилмоқчи, аниқ бир хулоса чиқармоқчи эмасман. Фақат ҳеч бир касб енгил эмаслигини таъкидлашни истардим.

Хўжалигимиз сабзавотчиликка ихтисослашган, лекин даромади оз. Ҳамёнимизда етарлича маблағ йўқ. 1988 йили давлатдан 2 миллион 650 минг сўм қарздор эдик. Бултур фойда 1 миллион 350 минг сўмга етди. Ҳар бир ишчининг асосий иш ҳақига йил якунида 1 сўм 45 тийиндан мукофот пули берилди. Ёки ишловчиларнинг ўртача ойлик маоши бир йилда 95 сўмдан 200 сўмга кўтарилди. Бу кўрсаткичларга белгиланган режалар уддаланаётгани орқасидан эришилмоқда, албатта. Бизнинг хўжалигимизда шундай. Аммо ёнма-ён жойлашган қўшни хўжаликлар топшириқни бажара олмай меҳнаткашларга оз ҳақ тўлашяпти. Бунда улар тайёрлаётган маҳсулотларнинг арзон баҳоларда сотилаётгани ҳам ўз таъсирини кўрсатмоқда.

Мутахассис сифатида сабзавотчиликда алмашлаб экиш катта аҳамиятга эгалигини айтмоқчиман. Баъзан шунга эътибор берилмаяпти. Қолаверса, об-ҳаво, табиий офатлар, оқ пашша сингари зараркунандалар ҳосилни нобуд қилаяпти.

Шу ўринда яна бир нарсага тўхталмоқчиман. Хўжалигимизда ижобий силжишлар бўлаётганлигининг энг муҳим омили шундаки, эндиликда Бутуниттифоқ жамғармасига шартнома асосида маҳсулотлар юбормоқдамиз. Олма, узумнинг ҳар килограммини 70 тийиндан нархлаб жўнатдик. Натижада ҳамёнимизга кўпроқ пул тушаяпти. Энди ушбу далилни қиёслаб кўрайлик. Ўзимиздаги қайта ишлаш корхоналари шарбат тайёрлаш учун бизнинг узумни килограммини ўртача 30 тийиндан харид қилади. Унинг 1 килограммидан 700 грамм мусаллас олинади. Бунинг баҳоси эса 3 сўмдан кам эмас. Қаранг, соҳибкор меҳнати қайта ишловчиникидан ўн баравар арзон тураркан. Ҳолбуки, миришкор эрта баҳордан кеч кузгача, баъзан қишда ҳам тиним билмайди. Бу аҳвол адолатнинг ҳеч бир мезонига тўғри келмайди.

Шунингдек, сабзавот маҳсулотларининг ҳам нархи жуда арзон. Кабачкининг ҳар килограммини 8 тийиндан сотамиз, холос. Бу бир гектарга кўпайтирилганда 1800—2000 сўмдан даромад олинади деган гап. Шунча ерда кўзланган ҳосилни етиштириш учун эса, бундан зиёд маблағ сарфланади. Сабзи, бодринг ҳам кам фойда келтирмоқда.

Хуллас, ноз-неъмат бунёдкорларига ҳам осон эмас. Эл дастурхони мева-чевага тўкин бўлиши учун бизнингча, миришкор меҳнатини муносиб баҳоламоқ керак. Бинобарин, мевага, сабзавот ва полиз маҳсулотларига бўлган давлат харид нархини ошириш пайти келган.

Ҳ. МАНСУРОВ,
Самарқанд районидаги «Ленинизм» давлат хўжалигининг бош агрономи.

ШАРТНОМАНИ ИМЗОЛАШ ЙЎЛИДАГИ МУҲИМ БОСҚИЧ

1991 йил 24 май куни Ново-Огаревода СССР Президенти М. С. Горбачев раислигида тайёргарлик комитетининг мажлиси бўлди. Комитет СССР халқ депутатлари IV съездининг қарорига мувофиқ янги Иттифоқ шартномаси лойиҳасини тайёрлаш ва шартнома тузиш тартибини аниқлаш учун ташкил этилган.

Шу йил 17 март куни ўтказилган референдум якунларига кўра, мамлакат халқлари Иттифоқ давлатимизни сақлаб қолиш ва янгилашни қатъий ёқлаганликлари мажлисда таъкидлаб ўтилди.

Жумҳуриятларнинг матбуотда эълон қилинган шартнома лойиҳасига доир мулоҳазалари хусусида ҳар томонлама амалий фикрлашиб олинди.

Мажлис қатнашчилари Иттифоқни тенг ҳуқуқли жумҳуриятлар федерацияси тарзида қуришнинг қоидаларини якдиллик билан маъқулладилар. Иттифоқни тузувчи суверен давлатлар вакилларининг шартномани имзолаш тартиби, иттифоқ идораларининг тузилиши ва ваколатлари тўғрисидаги масалалар ҳар томонлама муҳокама қилинди. Иттифоқ идораларини тузишда ва уларнинг фаолият кўрсатишида барча жумҳуриятларнинг иштирок этишини таъминлашга алоҳида эътибор берилди.

Шартноманинг келишилган лойиҳасини шу йилнинг июнида жумҳуриятларнинг Олий Кенгашлари маъқуллаши учун тақдим этишни кўзда тутиб, тайёргарлик комитетининг доимий ишлаши тўғрисида қарор қилинди.

Мажлисда СССР Олий Кенгашининг Раиси А. И. Лукьянов, СССР Олий Кенгаши Миллатлар Кенгашининг Раиси Р. Н. Нишонов, РСФСР Олий Кенгашининг Раиси Б. Н. Ельцин, Украина ССР Олий Кенгашининг Раиси Л. М. Кравчук, Белоруссия ССР Олий Кенгашининг Раиси Н. И. Дементей, Қозоғистон ССР Президенти Н. А. Назарбоев, Озарбайжон жумҳуриятининг Президенти А. Н. Муталибов, Қирғизистон жумҳуриятининг Президенти А. А. Акаев, Тожикистон ССР Президенти Қ. М. Маҳкамов, Туркманистон ССР Президенти С. А. Ниёзов, Бошқирдистон ССР Олий Кенгашининг Раиси М. Г. Раҳимов, Бурятия ССР Олий Кенгашининг Раиси С. Н. Булдаев, Доғистон жумҳурияти Олий Кенгашининг Раиси М. М. Магомедов, Кабарда-Балқария ССР Олий Кенгашининг Раиси В. М. Коков, Қалмиқ ССР Олий Кенгашининг Раиси В. М. Басанов, Карелия ССР Олий Кенгашининг Раиси В. Н. Степанов, Коми ССР Олий Кенгашининг Раиси Ю. А. Спиридонов, Мари ССР Олий Кенгашининг Раиси В. М. Зотин, Мордва ССР Олий Кенгашининг Раиси Н. В. Бирюков, Шимолий Осетия ССР Олий Кенгашининг Раиси А. Х. Галазов, Татаристон ССР Олий Кенгашининг Раиси М. Ш. Шаймиев, Тува ССР Олий Кенгашининг Раиси Ч.-Д. Б. Ондар, Чечен-Ингушия жумҳурияти Олий Кенгашининг Раиси Д. Г. Завгаев, Чувашия ССР Олий Кенгашининг Раиси А. М. Леонтьев, Ёқут-Саха ССР Олий Кенгашининг Раиси М. Е. Николаев, Қрим МССР Олий Кенгашининг Раиси Н. В. Багров, Қорақалпоғистон жумҳурияти Олий Кенгашининг Раиси Д. Н. Шамшетов, Абхазия ССР Олий Кенгашининг Раиси В. Г. Ардзинба қатнашдилар.

Мажлис танаффуссиз деярли саккиз соат давом этди. Кечқурун соат ўн яримга яқинлашгандагина ахборот олишни кутаётган журналистлар СССР Президентининг ғоят тиғиз иш жадвалидан бир неча минут вақт топишга муваффақ бўлдилар, М. С. Горбачев уларнинг саволларига жавоб қайтариб, Иттифоқни ўзгартиришнинг бу муҳим йўналишидаги ишларнинг якунловчи босқичи бошланганлигини айтди. Муҳокама батафсил бўлди. Иш билимдонлик ва катта масъулият билан олиб борилмоқда. Мен буни амалий иш деб таърифлаган бўлардим, деди СССР Президенти. Бир хил тушунчани ишлаб чиқиш зарур бўлган ва пировард натижада Иттифоқ шартномасининг узил-кесил вариантини тайёрлаш қанчалик тез боришини ҳал қиладиган масалалар диққат марказида турди.

Гап ҳужжатнинг номи ҳақида борди. Бу соҳада ҳаммаси енгилдек туюлади, бироқ бу мавзу умуман жамиятда, республикаларнинг вакиллари — комитет аъзолари орасида мунозара қилинмоқда. Иккинчи мавзу — янгиланган федерациянинг, ислоҳ қилинган иттифоқ давлатимизнинг номи тўғрисидадир, сўнгра янгиланган иттифоқнинг хусусиятларини, жумҳуриятлар мустақиллашуви ва бошқа жиҳатларини ҳисобга олиб, Иттифоқ олий ҳокимияти идораларининг ваколатларини фарқлаб қўйиш ва уларнинг тузилиши билан боғлиқ масалалар ҳақида гап борди.

Шуни айтишим керакки, деб давом этди М. С. Горбачев, бугун биз кўп нарса тўғрисида келишиб олдик, бошқа масалалар юзасидан ишни давом эттирамиз. Тайёргарлик комитети энди доимий ишлайди. Бу иш натижасида янги Иттифоқ шартномасининг келишилган лойиҳасини жумҳуриятларнинг Олий Кенгашлари маъқуллашлари учун июнь ойидаёқ уларга топшириш кўзда тутилмоқда.

— Демак йўл равшан бўлиб қолибдида? — деб сўради Президентдан журналистлардан бири.

— Менимча референдумдан кейиноқ йўл равшан бўлиб қолганди. Асосий ҳал қилувчи куч — совет халқи Иттифоқни кўп миллатли давлатимизда юз бераётган жараёнлар асосида янгиланган федерация сифатида сақлаб қолиш учун овоз берган. Бу ерда, деб давом этди М. С. Горбачев, қуйидаги фикр таъкидланди: биз янги федерация, федератив қоидаларга асосланган янги иттифоқ давлати тарафдоримиз. Бинобарин, бундай ёндашув, бу қоидалар шартноманинг барча бўлимларига асос бўлиши лозим.

Б. ГРИШЧЕНКО,
ТАСС шарҳловчиси.

КОСМОНАВТЛАР ЕРГА ҚАЙТИБ ТУШИШДИ

ТАСС АХБОРОТИ

Совет космонавтлари Виктор Афанасьев, Муса Манаров ва Буюк Британия фуқароси Хелен Шарман «Мир» станциясида парвоз дастурини тугатганларидан сўнг 1991 йил 26 май куни Москва вақти билан соат 13 дан 5 минут ўтганда ерга қайтиб тушдилар.

«Союз ТМ-11» кемасининг туширувчи аппарати Жезқазғон шаҳридан 68 километр жануби-шарқда, белгиланган ерга қўнди. Космонавтлар ерга қўнганларидан сўнг ўзларини яхши ҳис этишмоқда. Узоқ давом этадиган тўққизинчи экспедиция экипажи — Анатолий Арцебарский билан Сергей Крикалев «Мир» орбитал комплексидаги ишларни давом эттиришмоқда.

175 кун давом этган саккизинчи экспедиция чоғида «Мир» комплексидаги тадқиқотлар дастурининг асосий йўналишлари — астрофизика, технология, геофизика, биология ва биотехнология бўйича ишлар давом эттирилди. Экипаж тўрт марта очиқ фазога чиқди. Космонавтлар комплекснинг ташқи юзасига монтаж ишлари олиб боришга мўлжалланган телескопик юк ўқ ёйини ўрнатдилар ва синовдан ўтказдилар, режалаштирилган тузатиш-тиклаш ишларини бажардилар.

Ернинг табиий ресурсларини бундан кейин ҳам тадқиқ этиш мақсадида мамлакатимиз ҳудуди ва жаҳон океани акваторияси айрим районларининг каттагина қисми суратга олинди. Бутун парвоз давомида ер атрофи кенглигида фазода пайдо бўладиган зарралар оқими мунтазам равишда ўлчаб турилди. Таркиби яхшиланган турли ярим ўтказгичли материалларнинг монокристаллари олинди. Мураккаб ҳужайрали экинлардан кейинчалик табобат ва доришуносликда фойдаланиш учун уларни вазнсизлик ҳолатида бундан кейин ҳам парваришлаш самарадорлигини ўрганиш юзасидан тажрибалар ўтказилди. Олий ўсимликлардан фойдаланиб, яшаш учун шароит яратишнинг истиқболли тизимларини вужудга келтириш имкониятлари борасида ҳам туркум тажрибалар бажарилди.

Тадқиқотчи космонавт Хелен Шарманнинг Совет экипажи билан биргаликда ишлаши СССР ва Буюк Британия ўртасида космосни ўзлаштиришда ривожланиб бораётган ҳамкорликнинг намунаси бўлди. Хелен Шарман парвоз давомида катта ҳажмда тиббий-биологик тадқиқотлар, технологик ва биотехнологик тажрибаларни бажарди.

Доимий ишлайдиган «Мир» орбитал комплексида саккизинчи экспедиция чоғида олинган натижалардан фан ва халқ хўжалигининг турли тармоқларида фойдаланилади.

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Малайзия парламенти делегацияси Ўзбекистон турмуши билан танишмоқда. Делегацияга вакиллар палатасининг Спикери Муҳаммад Зоҳир Исмоил раҳбар бўлиб келган.

25 май куни делегация аъзоларини Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши раисининг ўринбосари Б. И. Бугров қабул қилди. У республика Олий Кенгашининг тузилиши ва фаолияти тўғрисида гапириб берди, иқтисодий ва маданий ҳамкорлик масалалари тўғрисида суҳбатлашилди. Ҳар икки томон парламентлар ўртасидаги алоқаларни ривожлантириш истагини билдирди.

Суҳбатда Ўзбекистон ССР Президентлик Кенгашининг аъзоси, республика ташқи ишлар вазири С. О. Азимов, Ўзбекистон Конституциявий назорат комитетининг раиси Ш. З. Ўразаев, жумҳурият фанлар академиясининг президенти М. С. Салоҳиддинов иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

БОҒИБАЛАНД БОҒЛАРИ

Сабзавот, мева ва узумчиликка ихтисослашган Ф. Энгельс номидаги жамоа хўжалиги нафақат Самарқанд ноҳияси, балки бутун Зарафшон воҳасида йирик, иқтисодий бақувват хўжаликлардан. Ўтган йили у қарийб 7 миллион сўмлик даромад олди.

Зарафшон зар-афшон — сочилган зар, дегани. Бу ҳақиқат ҳаётбахш, азим дарё олтинлари, зарлари, маъданларидами ёки бу диёр далаларининг сахий «очил дастурхон»идами?

Самарқанд шаҳрининг кунботарида жойлашган ва унга туташиб кетган Ф. Энгельс номидаги жамоа хўжалигини эл ва элатларга танитган нима? Хўжаликнинг Боғибаланд, деб аталмиш масканибир неча асрлик тарихга эга. Қадимий Самарқанднинг энг кўркам, баҳаво ерида барпо этилган боғ хусусида талайгина ривоятлар, тарихий маълумотлар мавжуд. Боғибаланд далалари не-не жангу жадаллар кезларида от туёқлари дупуридан ларзага келмаган, не-не босқинчиликлар зарбларига учрамаган дейсиз?

Самарқандга келиб-кетадиган сайёҳларнинг каттагина қисми мазкур жамоа хўжалигига, хусусан, Боғибаландга ташриф буюрмай қайтмайди. Меҳмондўст, меҳнатсевар кишилар сайёҳларни ҳар сафар лутфу карам-ила илиқ кутиб олишади. Жамоа хўжалигига ташриф буюрганлар — нуфузли меҳмонлар ўзларининг фикр ва мулоҳазаларини битиб қолдирган мўътабар китобни варақлар экансиз, меҳнат аҳли шаънига берилган юксак баҳони, дил нидосини ўқийсиз. Дастхатларидан бирида шундай дейилган: «Афсонага кўра, жаннатга тўғри келадиган боғ-роғ бу оламда бор экан. Номи бору ўзи йўқ, жаннатда кўрмоқ бору емоқ йўқ. Боғибаландни ҳақиқий Боғи Эрам, десанг минг бор арзийди. Бу ерда кўрмоқ ҳам, емоқ ҳам бор. Ана шундай асл боғ яратган кишиларнинг отасига минг раҳмат, уларнинг қўллари дард кўрмасин...».

— Жамоа хўжалигимиз дармон дорилар маскани, — деди илғор бригада бошлиғи, СССР Давлат мукофотининг лауреати Тошпўлат Қудратов. — Хўжаликда ўтган йили ҳар гектар ердан 385 центнердан сабзавот маҳсулотлари олинди. Помидор ҳосилдорлиги ҳам, карам ҳам чакки бўлмади.

Боғбонлар эл дастурхонига 1638 тонна турли хил мева етказиб беришди. Режа 105 фоизга бажарилди. 335 тоннадан кўпроқ майиз тайёрланди.

Хўжалик боғлари ва токзорларидаги ҳар туп дарахт ва тоқ қатъий ҳисобда. Уларнинг нави, хиллари ҳам, оз эмас. Боғларда олма, ўрик, шафтоли, беҳи, нок, олхўри ва бошқа мевали дарахтларнинг бир неча нави бор. Токзорларда узумнинг 30—40 тури етиштирилмоқда. Бу ердан мевали дарахт ва токлар миқдорининг эрта, ўрта ва кеч пишарлиги мутаносиблигини таъминлашга алоҳида эътибор бермоқда. Бу дўконларнинг йил бўйи мева, узум, сабзавот, полиз маҳсулотлари билан таъминлашга қаратилган.

Сўнгги йилларда жамоа хўжалигида мева ва узумни, сабзавот, полиз маҳсулотларини қайта ишлаш цехлари, консерва заводининг кичик бўлимларини қуриш одат тусига кириб бормоқда. Булар етиштирилган маҳсулотларни нобуд қилмасдан, сифатли асраш ва эл дастурхонига йил мобайнида етказиб туриш имконини бермоқда.

Ҳозир қишлоқ хўжалигида меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг илғор усулларини кенгроқ жорий этиш долзарб вазифа. Шу мақсадда хўжаликда 500 дан ортиқ оилавий пудрат ташкил этилди. Бу усул афзалликлари кўзга яққол ташланмоқда. Масалан, Ҳурмат Белгиси ордени соҳиби, коммунист Абдуали Бердиев бошлиқ 3-бригада ўтган йили 110 гектар майдондан 985 тонна ўрнига 1109 тонна узум, 278 тонна ўрнига 384 тонна сабзавот маҳсулотлари олди. Бригада даромади эса 439 минг сўм ўрнига 673 минг сўмга етди.

— Ўтган йили бригадамизда пудрат асосида ишлайдиган 8 та звено ташкил этилганди, — дейди саркор. — Уларга Рашид Жалолов, Раҳмон Бердиев, Мавлон Маҳмудов каби ишнинг кўзини биладиган, қаловини топиб, қорни ёқадиган, тажрибали деҳқонлар раҳбарлик қилишмоқда. Пудрат туфайли узум ва сабзавот ҳосилдорлиги сезиларли даражада ошди.

Унумли ва сифатли ишлаш, барча тармоқларни тенг ривожлантириш маҳсулот мўл-кўллиги йўлидир. Иссиқхона хўжалигини олайлик. Хўжаликдаги 16 та далачилик бригадасининг ҳаммасида мўъжазгина иссиқхона мавжуд. Улар кўчатларни аҳолига ҳам сотишяпти. Тийинларидан сўмлар шу йўсинда пайдо бўлаяпти.

Хўжалик ишлаб чиқаришида чиқитсиз технология кенг ўрин оляпти. Боғбонлар ва миришкорлар турли хил меваларни ва узумни қуритиб улардан қоқи ҳамда майиз тайёрлашни йил сайин кўпайтиришмоқда. Хўжалик ўтган йили 335 тонна майиз сотди ва катта даромад олди. Узумни майиз қилишдан 592 минг сўм фойда келди.

Сўнгги йилларда партия ва ҳукуматимиз инсон омилига, уни ҳар томонлама ривожига катта эътибор бера бошладилар. Жумҳурият Президенти фармонлари асосида халққа кўп миқдорда уй-жой ва томорқа берилляпти, одамларнинг яшаш шароитини яхшилаш борасида ғамхўрлик кўрсатилмоқда. Бу ишга 250 нафар коммунистни атрофига олган партия ташкилоти бошқош.

Хўжаликда мураббийлик ҳаракати ривож топмоқда. Ёш йигит-қизлардан боғбонлар, соҳибкорлар, полизчилар, чорвадорлар, пиллакорлар, иссиқхона ходимлари етиштириш биринчи даражали вазифага айланган. Тажрибали деҳқону соҳибкорлар шогирд тайёрлаш ишига камар басталар. Ҳар йили 50—60 оилага уй-жой қуриб берилаётир. Бу йил 24 оила янги уйларга кўчиб кирди. 20 оилага қуриб бериладиган уйларнинг лойиҳа-смета ҳужжатлари тахт. 17 та далачилик бригадасида замонавий дала шийпонлари бор. 600 ўринли маданият саройи, хўжаликнинг шон-шуҳрат музейи, боғча ва яслилар, фельдшерлик - акушерлик пунктлари, қишлоқ шифокорлик хонаси мавжуд.

Бугун жамоа хўжалиги далалари, боғларида иш қизғин. Токларда ҳосил шиғил. Уларга ишлов берилмоқда, зараркунанда ҳашаротларга қарши тадбирлар қўлланилмоқда. Бу ишларда Собир Бурҳонов, Тошпўлат Қудратовлар етакчилик қилаётган бригада соҳибкорлари пешқадам. 68 гектар майдонда эртанги карам кўчатлари юксак агротехника қоидалари асосида парвариш қилинаётир. 20 гектар майдондаги помидор кўчатлари бир текис ривожланмоқда. Мақсади — эл дастурхонини тўкин қилиш. Шу олий ният йўлида хўжалик соҳибкорлари тер тўкишаяпти. Улар бу йил давлатга 13.500 тонна сабзавот, 1.420 тонна мева, 5.200 тонна узум, 350 тонна майиз, 91 тонна полиз, 875 тонна сут, 140 тонна гўшт маҳсулотлари етказиб беришга азму қарор қилишган.

В. НОСИРОВ.
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ЧЕРНОБИЛЛИКЛАРГА ТУҲФА

Бахмаллик мактаб ўқувчилари совет-тинчлик фондининг Жиззах вилояти бўлимига 600 килограмм қуруқ мева юбордилар. Бу мева Чернобиль авариясида жабрланган белоруссиялик болаларга мўлжалланган.

Ҳозир жиззахлик меҳнаткашларнинг яшашлари осон бўлмаяпти. Лекин улар қардош белорус халқига ёрдам беришга аҳд қилишди. Белоруссия 1966 йил зилзиласидан кейин ўзбекистонликларга ёрдам қўлини биринчи бўлиб чўзган республикалардан бири бўлган эди.

Болалар белоруссиялик тенгқурларига жўнатиш учун майиз, баргак, ер ёнғоқ, хандон писта тўпладилар. Ёш жиззахликлар қардош республикага ҳаммаси бўлиб, тўрт тоннадан кўпроқ қуруқ мева жўнатишмоқчи. Бу мевалар ҳозир у ердаги хаста болаларга жуда керак.

Касаба уюшмалари ҳаётидан

ИБРАТЛИ ТАДБИР

Чакана нархларнинг оширилиши муносабати билан меҳнаткашлар аҳволи янада оғирлашди. Бозорлардаги нарх эса осмонда. Хўш, шундай аҳволда моддий шароитни қандай яхшилаш мумкин? Жойларда нималар қилинмоқда. Тошкент район Ленин номли жамоа хўжалигининг бу борадаги ишлари билан танишдик.

— Ҳамма жойда каби аъзоларимизга 60 сўмдан ёрдам пули тўлаяпмиз. Муҳтож оилалар, одамларга моддий ёрдамлар ташкил этдик. 15 кишига хўжалик ҳисобидан қўшимча нафақа тайинланди, — дейди хўжалик касаба уюшмаси қўмитаси раиси А. Абдуллаев. — Бу каби ёрдамни яна кўпайтириш мумкин. Лекин хўжалик иқтисодий бақувват бўлиши керак. Бор имкониятдан фойдаланган уюшмамиз меҳнаткашлар аҳволини яхшилаш мақсадида маъмурият билан бирга ҳамма ишни қилмоқда.

Жамоа хўжалигида бу борада қилинаётган баъзи ишлар билан танишдик. Жорий йилда моли йўқ оилаларга 12 та бузоқ ажратилган. Шунингдек, 70 та қўзи арзон баҳода сотилди. Муҳтож оилаларга кўк беда ва ем-хашакдан ёрдамлашилаяпти.

Чорвачилик фермасида ташкил этилган иссиқ овқатнинг 50 фоиз пули касаба уюшма ҳисобидан тўланаётир. Ёз пайтида эса бепул овқат берилади.

Ўтган йили якка тартибда уй қуриш учун 10 сотихдан 80 кишига ер участкаси бўлиб берилди. Бу йил яна 100 хонадонга жой ажратилади.

Оилаларнинг моддий аҳволини яхшилаб бориш, қийналиб қолганларга керакли ёрдамни кўрсатиш, аъзоларнинг фаровонлигини таъминлаш мақсадида хўжаликнинг умумдаромадини кўпайтиришга эътибор берилаяпти. Шу ниятда 6 гектарлик иссиқхонадан унумли фойдаланилмоқда. Шаҳарда сабзавот, мева сотувчи 3 магазин ва 4 кўчма дўкон ташкил этилган.

Жорий йилда плёнка остига картошка, карам, помидор экилди. Маҳсулотлар шаҳарга жўнатилиб турилибди. Ушбу тадбир биринчидан аҳолини баҳорги деҳқончилик маҳсулотлари билан таъминласа, иккинчидан хўжалик иқтисодини мустаҳкамлашга ёрдам бераётир.

Б. ПЎЛАТОВ.

Косон районидаги 52-давлат хўжалиги деҳқонлари бу йил катта хирмон яратиш иштиёқида меҳнат қилишаётир. Барча куч ва имкониятлар ғўза парваришига қаратилган. Ҳозиргача ғўза қатор ораларига икки марта ишлов берилди.

СУРАТДА: Хўжалик раҳбари Э. Бегимқулов (ўнгдан биринчи) илғор пахтакорлар М. Сайфулов, Д. Қулмуродов, Р. Файзиевлар билан галдаги вазифалар ҳақида суҳбатлашмоқда.

Ш. СУЛТОН олган сурат.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

«ЕРНИ АЛДАГАН ЎЗИНИ АЛДАЙДИ»

«Қишлоқ ҳақиқати»нинг шу йил 10 январь сонида юқоридаги сарлавҳа остида танқидий мақола босилганди. Унда Усмон Юсупов районидаги «Янгиобод» давлат хўжалиги ташкил этилганидан бери пахта тайёрлаш режасини бажармаётганлиги, жумладан, ўтган йили ҳам қолоқликдан қутила олмаганлиги танқид қилинганди. Ишчи кучи, техника етарли, ери мелиоратив жиҳатдан дуруст ҳисобланган бу совхозда ўнгланиш бўлмаётганлигига сабаб — ишга бефарқлик, йўл қўйилаётган хатолардан тегишли хулоса чиқарилмаётганлиги деб кўрсатилганди. Муҳарририят ушбу мақола юзасидан республика Қишлоқ хўжалиги вазирлигига қарашли меҳнатни ташкил этишни лойиҳалаш ва тадбиқ қилиш марказидан шундай жавоб олди:

«Рўзноманинг 7-сонида чоп этилган «Ерни алдаган ўзини алдайди» мақоласи муаллифи масалани тўғри қўйган. Ҳамма вақт ҳам ерни алдаган ўзини алдайди. Буни исботлаб ўтиришга ҳожат йўқ. Ҳар бир муаллиф «бонг ураётганда» «етти ўлчаб бир кесиши», ўйлаб, асослаб ёзиши керак. Мақолада айтилишича «ишчи кучи, техника етарли, ери мелиоратив жиҳатдан дуруст, тупроғи унумдор».

Жумҳурият ҳудудида тупроқ харитасини тузиш, уларнинг мелиоратив ҳолатини ва ҳосилдорлигини ўрганиш билан «Узгипрозем» лойиҳалаш илмгоҳи шуғулланади. Олимлар майдонларнинг тупроқ таркибига қараб ҳосилдор, яхши, ўрта унумдор ва ўртадан паст унумдор ерларга ажратишади. «Янгиобод» давлат хўжалиги экинзорларини ўрта ва ўртадан паст тоифаларга киритишди, ҳосилдор ва яхши ерлар мутлақо йўқ.

Олимлар ерларни бал бонитет билан ҳам баҳолашади. Энг унумдор жойлар 100 балли бўлиб, гектаридан ҳозирги агротехника билан 40 центнер пахта ҳосили олиш мумкин. Усмон Юсупов райони 55, «Янгиобод» давлат хўжалиги майдонлари эса 41 балга тўғри келади. Олимларнинг ҳисоб-китоби, бўйича «Янгиобод» давлат хўжалигида ҳар гектар ердан ўртача 14 центнердан «оқ олтин» олиш мўлжалланган. 1990 йилда гектаридан 15 центнердан ҳосил кўтарилган бўлса, демак, бў хўжалик тупроқ хусусиятлари бўйича йиллик режани ошириб бажарган. Хўш, унда нега топшириқ 90 фоизда қолди? Бунинг асосий сабаби, Қашқадарё вилояти Усмон Юсупов районига режа белгилаётган вақтда юкни оғирроқ қўйган. Натижада район ҳам хўжаликларга кўпроқ пахта етиштириш ва топширишни режалаштиради. 1986 —1989 йилларда район хўжаликларига ўртача ҳосилдорлик гектар бошига 23,69 центнердан қилиб белгиланган, ҳақиқатда эса бу 16,7 центнерни ташкил этди.

Олимларнинг ҳисобига қараганда, район ерларининг қуввати гектаридан ўртача 18 центнердан пахта ҳосили олишга қодир. Агар «Янгиобод» давлат хўжалиги маъмурияти мақола муаллифи айтганидек, ёмон ишлаган бўлса бу ерда қандай қилиб «ишчи кучи, техника етарли» бўлиб қолди?

Албатта «Янгиобод» давлат хўжалигида ва Усмон Юсупов районида қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун ишга солиниши керак бўлган резервлар кўпгина. Лекин урилган бонг кишиларнинг кайфиятини ишдан қайтармаслиги, аксинча уларни руҳлантириши лозим.

Т. МУҲАМЕДОВ,
қишлоқ хўжалиги фанлари номзоди.
А. АБДУЛЛАЕВ,
иқтисод фанлари номзоди.

* * *

МУҲАРРИРИЯТДАН: Аввало бизга хат йўллаб, «Ерни алдаган ўзини алдайди» мақоласига ўз муносабатларини билдирганликлари учун куюнчак олимларимизга миннатдорчилик билдирамиз. Лекин уларнинг юқоридаги фикрларига тўла қўшилиш қийин. Нега?

Гап шундаки, агар ҳурматли олимларимиз рўзномамизни кузатиб боришаётган бўлсалар, шу йил 7 март сонида ушбу мақола юзасидан Усмон Юсупов район деҳқончилик-саноат ширкат уюшмасининг бош агрономи М. Фидоев имзоси билан олинган жавоб эълон қилинганди. Маълум бўлишича, «Янгиобод» давлат хўжалиги 1981 йилда маккажўхоричиликка мўлжалланиб ташкил этилган. Бултур 1340 гектар ерга чигит қадалиб, режадаги 2240 тонна ўрнига 2024,2 тонна пахта йиғиштириб олинди. Топшириқ 90,3 фоиз уддаланди. Ҳосилдорлик 15,1 центнерда қолди. Бунга асосий сабаб, хўжаликда Саттор Эргашев, Ризоқул Ўроқов бошлиқ деҳқончилик участкаларида сув танқислиги ва ишчи кучи етишмаганлиги туфайли ғўзани парваришлаш тадбирлари ўз вақтида бажарилмади. Ишга масъулиятсизлик билан муносабатда бўлинди. Демак, қолоқликнинг боиси ушбу жавобдан яққол аён бўлиб турибди.

Танқидий мақолада, шунингдек Муродилла Аминов, Яраш Ҳайитов бошлиқ деҳқончилик участкалари заршунослари белгиланган режаларни ошириб бажаришгани айтилган. Савол туғилади: хўш, тупроқ унумдорлиги бир хил шароитда нима учун турлича натижаларга эришилмоқда? Жавоб аниқ: режани уддаламаган жамоаларда агротехник тадбирларни, хусусан кузги шудгорлашни, мелиоратив ишларни бажариш ўлда-жўлда. Муаллиф ушбу мақолани ёзишдан аввал хўжаликка борганида ҳам ерни ҳайдаш жуда сифатсиз амалга оширилаётганини, далада ишловчиларга шароит яратилмаганлигини, маҳаллий ўғит тўплаш мутлақо унутилганлигини кўрган. Бизнингча, олимлар билан мақолада айтилган камчиликлар бошқа бошқадир. Ишда нуқсонларга йўл қўйилаётган эканки, М. Фидоевнинг жавобида участкаларнинг бошлиқлари С. Эргашев, Р. Ўроқов, бош муҳандис Қ. Баратов ўз вазифаларидан четлаштирилгани маълум қилинган.

Биз «Ерни алдаган ўзини алдайди» мақоласига келган ҳар икки жавобдан ҳам қониқиш ҳосил қилмадик. Сабаби, район мутасадди идорасининг мутахассиси йўллаган хатда қолоқликка айбдор айрим кишилар, жумладан директор жазосиз қолганлиги, ишчи омилларига эътибор қаратилмаганлиги аёнлашади. Олимларнинг мулоҳазалари эса мазкур хўжаликнинг ер шароити оғирлигини кўрсатади. Хўш бу ерда ким айбдор? Ишни уддаламаганларми ёки ернинг «тили»ни билмаганларми?

Бозор иқтисодиётига ўтилиб, барча маҳсулот турларининг нархи ошиши одамлар кайфиятига жиддий таъсир этди. Танг ҳолатдан чиқиш учун унумдорликни ошириш зарур. Шундай ишлаб, ҳамкасбларига ўрнак бўлаётганлар кўп. Жалолқудуқ районидаги Т. Тошматов номли жамоа хўжалигининг илғор сигир соғарлари — Фаридахон Асқарова ва Нигорахон Исмоиловалар бир-биридан ортда қолмасликка ҳаракат қилишаяпти. Шу туфайли сут, қатиқ, қаймоқ мўл бўлмоқда. Улар тангликдан чиқишга баҳоли-қудрат ҳисса қўшишаётир.

СУРАТДА: пешқадам соғувчилар Ф. Асқарова ва Н. Исмоиловалар.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

БЕДА ТУНДА ЎРИЛМОҚДА

Учқўрғон районидаги «Ленинград» жамоа хўжалиги далаларида кечаси ҳам агрегатлар овози тинмаётир. Бу ерда беда тунда ўриб олинмоқда.

Хўжалик деҳқонлари алмашлаб экишга катта эътибор бериб, озуқа экинлари майдонини тобора кенгайтирмоқдалар. Бунда айниқса беда етиштириш катта ўрин тутаётир. Бу йил ҳам озуқа экинлари учун ажратилган 329 гектар ернинг 310 гектарини бедазор ташкил этади. Бу экин чорва учун мазали озуқа бўлибгина қолмай, пахта ҳосилдорлигини оширишда ҳам муҳим роль ўйнашини деҳқонлар яхши билишади. Беда етиштирилган майдонга уч йилдан сўнг чигит экилганда гектарига уч-беш центнердан қўшимча ҳосил олинади. Ана шу вақт ичида тупроқ етарли даражада азотга тўйиниб олади. Бу эса ҳар қандай экин ҳосилдорлигини оширишда муҳим омилдир.

Жами бедазорларни йигирма бир оила пудратга олган. Йўлчибой Деҳқонов, Мухторжон Ўрмонов, Турсунпўлат Мирзаолимов каби ижарачилар бир неча йилдан бери гектаридан 210—213 центнердан беда етиштириб келишмоқда. Яхши парвариш қилинган бедани йилига олти марта ўришга эришилмоқда. Ҳар бир ўримдан сўнг бедазор культивация қилиниб, фосфорли ўғитлар билан озиқлантирилади ва суғорилади.

Беда ўримини кечаси ташкил этишнинг бир мунча фойдали томонлари бор. Бунда маҳсулдорлик омили бўлган оқсил ва витаминлар тўла сақланиб қолади. Беда ўрилгач, махсус мослама ёрдамида ағдариб қуритилади. Сўнгра йиғиштириш жараёнида даланинг ўзида майдаланиб, прицепларга ортилади ва олдиндан тайёрланган жойларга ғарамланади.

Илгари пичан тайёрлаш учун беда косилкада ўрилар эди. Кейин қуритилиб, тароқлаб йиғиштирилгач, юклагич билан прицепларга ортилар, ғарамга ташиб келтирилардди. Молхоналарга тарқатиш пайтида уни майдалаб қирқилардди. Бунда ҳам ишчи кучи кўп сарфланар, ҳам пичан сифати пасаярди. Илғор усулни қўлланганда эса ортиқча сарф-харажат камаяди. Шунинг ҳисобига ҳар гектар ердан 362 сўм тежалади. Асосийси эса бедазор камроқ топталади.

(ЎзТАГ).

КОЛХОЗЧИГА МУКОФОТ

Яқинда Фарғона ноҳиясидаги Алишер Навоий номли жамоа хўжалиги бошқарув ҳайъати партия қўмитаси, касаба уюшмаси билан биргаликда меҳнаткашларнинг таклиф ва истакларини инобатга олиб, улуғ бобомиз Алишер Навоий мукофотини таъсис этди. Бу мукофот ҳар йили меҳнатда, ижтимоий ҳаётда алоҳида намуна кўрсатган тўртта колхозчига берилади. Иккита биринчи мукофотга 200 сўмдан, иккита иккинчи мукофотга 100 сўмдан ажратилди яна жамоа хўжалиги бошқаруви, партия қўмитаси, касаба уюшмаси қарори билан энг аълочи ўқувчиларга ҳам Навоий стипендияси таъсис этилди. Шу мақсадда ҳар бир мактабга ойига 50 сўмдан пул ажратилади.

А. ТЎХТАСИНОВ.

Тайёрлов мавсуми олдидан

ТАЛАБ ВА ИМКОНИЯТ

Бозор иқтисодиётига ўтилиши муносабати билан барча соҳада туб ўзгаришлар рўй бермоқда. Деҳқондан тортиб ишчигача, мутахассисдан раҳбар ходимгача тежамкорлик ҳақида ўйлайдиган, фойда билан зиённи фарқлайдиган бўлиб қолди. Ҳаётнинг ўзи шуни тақазо этмоқда. Янгича шароитда ишлаш осон кўчмаяпти. Бунинг ўзига яраша талаблари, қонуниятлари бор. Тайёрлов идорамиз жамоаси Охунбобоев райони ҳамда Марғилон шаҳри аҳолиси дастурхонини қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари билан таъминлашга даъват этилган. Зиммамиздаги вазифа масъулиятли. Белгиланган режаларни амалга оширишда иқтисод ва тежамкорлик мезонидан келиб чиқилаяпти. Зеро омилкорлик билан иш юритмаган, «сопини» ўзидан чиқармаган киши ҳозирги кунда панд еб қолиши ҳеч гап эмас. Ўтган йили район ҳудудида қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари қабул қилинадиган 20 та дўкон очгандик. Шундан бештаси қишин-ёзин ишлади. Ўн бештаси эса мавсумийдир.

Баҳор серёғин келди. Миришкор деҳқонлар табиат қийинчиликларини енгиб, астойдил меҳнат қилишаяпти. Пишиқчилик фасли яқинлашмоқда. Шу муносабат билан мавсумга ҳар томонлама пухта ҳозирлик кўраяпмиз. Барча қабул пунктлари қайта таъмирланди, тош-тарози, яшчиклар созлаб қўйилди. «Пахтакор», «Ўзбекистон», Калинин номли, Ленин номли жамоа ҳамда Ниёзов номли давлат хўжаликларида янги дўконлар очиш ниятидамиз. Муртазо Маматов, Тўхтасин Қодиров, Одилжон Бозорбоев, Тойиржон Холбеков каби тайёрловчиларимиз эл хизматига камарбаста бўладилар.

Ўтган йили шартномага асосан аҳолидан кўп миқдорда сабзавот, мева, картошка, полиз ва бошқа хил маҳсулотлар қабул қилиб олинди. Унинг бир қисми мамлакатимизнинг турли шаҳарларига юборилди. Қардошларимиз ўзбек заминида етиштирилган ширин-шакар неъматлардан баҳраманд бўлдилар. Улар дастурхонига 1632,2 тонна узум, 448,7 тонна тарвуз, шунингдек, 4200 тонна помидор, 1100 тонна карам тортиқ этилди. Район аҳолиси эҳтиёжларини ҳам унутганимиз йўқ. Махсус савдо дўконлари орқали 1000 тонна пиёз, 50 тонна қовун-тарвуз, 2000 тонна картошка, 100 тонна олма, анор, 30 тонна шолғом, турп, ош лавлаги сотилди.

Шу ўринда бир мулоҳазани айтиб ўтиш жоиз. Қарс икки қўлдан чиқади, деган гап бор. Кўп ҳолларда шартнома мажбуриятлари бажарилмай қолаяпти. Бултур ҳам шундай ҳол юз берди. Тухум тайёрлашни олайлик. Шерикларимиз — «Ўзбекистон», Калинин номли, Киров номли жамоа хўжаликлари бизга панд бердилар. Натижада район бўйича режадаги 1 миллион 329 минг дона ўрнига 1 миллион 061 минг дона тухум тайёрланиб, бу соҳадаги топшириқ 76 фоизда қолиб кетди. Сабзавот, полиз маҳсулотлари топшириш ҳам кўнгилдагидек эмас. Чунончи А. Раҳимов номли хўжаликда 186 тонна ўрнига 10 тонна, «Ўзбекистон» жамоа хўжалигида 41 тонна ўрнига 19 тонна сабзавот тайёрланганини қаноатли ҳол, деб бўладими? Шартнома мажбуриятлари бажарилмаса, уни тузишдан, қоғоз қоралашдан кимга наф?!

Маҳсулотни истеъмолчига етказиб бериш соҳасида ҳам талайгина муаммолар бор. Айни пишиқчилик даврида зарур миқдорда вагон ажратилмайди. Очиғи, бу касаллик кўп йиллардан бери давом этиб келаяпти. Натижада даладан узиб келинган маҳсулотлар узоқ туриб қолиб, ўз сифатини йўқотмоқда. Бунинг иқтисодий зарарини айтиб ўтирмаса ҳам бўлади. Мутасадди ташкилотлар бизнинг талабларимиз билан ҳисоблашишни исташмаётир. Ўйлаймизки, янги мавсумда транспорт масаласи ижобий ҳал этилади. Ана шунда катта бир ташвишдан қутилган бўламиз.

Биз бу йил хўжаликлардан, хонадонлардан 7.040 тонна сабзавот, 800 тонна карам, 2 минг тонна помидор, 3 минг тонна пиёз, 300 тонна картошка, 1.503 тонна полиз, 3.700 тонна қовун-тарвуз, 860 тонна узум қабул қилиб олишимиз керак. Уни сотиш, саранжомлаш, қиш учун ғамлаш ҳам гарданимизда. Бозор иқтисодиёти талабларидан келиб чиқиб, ҳамёнимизни бойитишга, ички имкониятлардан тўлароқ фойдаланишга ҳаракат қилаяпмиз. Корхона ҳузурида ёрдамчи хўжалик ташкил этилган. Ҳозир бу ерда мингдан ортиқ мўйинали ҳайвон парваришланаяпти. Ўтган йили шу соҳанинг ўзидан 10 минг сўм фойда олдик. Ҳусанбой ҳамда Ёқубжон Қодировлар мўйиначиликни ривожлантириш йўлида сидқидилдан меҳнат қилишаяпти. Бултур лимонария хўжалигимизда 1 тонна ҳосил етиштирилди. Яқин келажакда уни янада кенгайтириш, бўрдоқига мол боқишни йўлга қўйиш ниятидамиз. Хуллас, режалар кўп. Қисқа қилиб айтганда, турмуш фаровонлигини оширишга муносиб ҳисса қўшиш, аҳолининг қишлоқ хўжалиги маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини тўлароқ қондириш, дастурхон мўл-кўллигини таъминлаш асосий мақсадимиздир.

И. СУЛАЙМОНОВ,
Охунбобоев районидаги тайёрлов идораси директори.

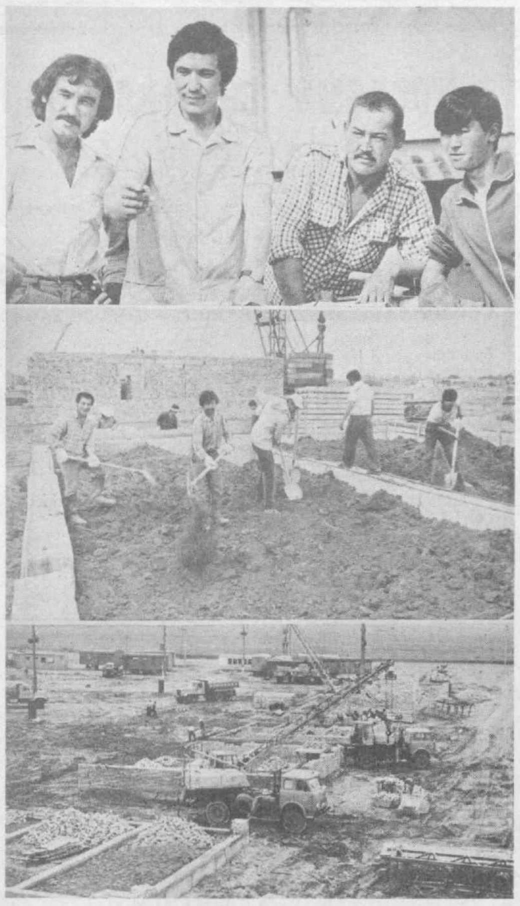

Жигаристон... Ангрен яқинидаги бу қишлоқда содир бўлган фожиа қалблардан абадий ўчмаса керак. Меҳр-оқибат, аҳиллик дўст бошига кулфат тушганда билинади. Жигаристонликлар мушкул кунларда ёлғизланиб қолмадилар. Бугунги кунда бутун жумҳурият жабрдийдаларга ёрдам қўлини чўзмоқда. Ҳаққармон қишлоғида бошпанасиз қолган оилалар учун 50 та уй-жой барпо этилаяпти. Уларни шу йил охиригача фойдаланишга топшириш кўзда тутилган. Мададкорлар сафида Коммунистик районидаги 28-механизациялашган кўчма колонна жамоаси ҳам бор. Сўзида устивор бинокорлар қурилиш ишларини тез ва соз амалга ошириб, ҳамкасблари ўртасида пешқадамликни қўлдан беришмаяпти.

СУРАТЛАРДА: 1. Прораб Абдувоҳид Бекбошев (чапдан иккинчи), қурувчилар Фатхулла Жаппаров, Серик Утепов ҳамда Эркабой Сапарбоев. 2. Қурилиш ишлари авжида. 3. Ҳаққармон қишлоғининг бугунги манзараси.

Е. БОТИРОВ
олган суратлар.

ИХТИСОСЛАШТИРИШ САМАРАСИ

ЯНГИЙЎЛ РАЙОНИДАГИ УСМОН ЮСУПОВ НОМЛИ АГРОСАНОАТ КОМБИНАТИ ДИРЕКТОРИ Ш. ҲУСАНОВ БИЛАН СУҲБАТ

— Шоолим Ҳусанович, бозор иқтисодига ўтиш жараёни ишчиларнигина эмас, балки у ёки бу корхона раҳбарларини ҳам хушёр қилиб қўймоқда. Чунки эскича ишлаб узоққа бориб бўлмаслиги ҳаммага аён.

— Ҳамма гап шунда-да. Иқтисодий билимдонлик билан бирга катта ташкилотчилик ҳам керак. Энг муҳими, одамлар кайфияти яхши бўлмоғи лозим. Ахир, биз ўз режаларимизни қишилар меҳнати орқали амалга оширамиз-ку. Хўш, шу кунларда биз ўз корхонамизда қандай ишлаяпмиз?

Энг аввало шуни айтиб қўяқолай, ишчиларимиз бизга ишонишяпти. Чунки қилган меҳнатларининг самараси яққол намоён бўлмоқда. Шунинг ўзи катта гап. Сир эмас, пахта учун курашиб келдик. Нолимаймиз, пахта бизни тўйдирди, кийинтирди. Лекин бадавлат қилмади. Пахтани экавердиу, аммо мева-сабзавотга эътиборни қаратмадик...

Ҳозир районимиз таркибида ўнта жамоа хўжалиги, олтита боғдорчилик давлат хўжалиги бор. Улар эндиликда пахта яккаҳокимлигидан фориғ бўлишган. Мана бу рақамларга бир назар ташлайлик. Бундан уч йил илгари экин майдонларини қисқартириш ҳисобига пахта ҳосили ўн минг тонна камайди. Натижада уч минг гектар суғориладиган майдонларга турли қишлоқ хўжалик экинлари экила бошлади. Илгари атиги ўн хилга яқин озиқ-овқат маҳсулоти етиштирилган бўлса, ҳозирда улар 20 тага етди. Тўғрироғи, йилига ўртача 77 минг тонна мева-сабзавот етиштириш имконияти пайдо бўлди.

— Бу яхши натижа, албатта. Аммо сир бўлмаса, айтиб берингчи, бунга қандай эришилди!

— Бунинг ҳеч қандай сири йўқ. Район ва хўжалик мутахассислари ўзаро маслаҳатлашиб ягона қарорга келдилар. Бригадаларни, имкони бўлса, хўжаликларни ҳам ихтисослаштириш керак дейишди. Бу ўринда ер шароитлари, энг муҳими, жамоа аъзоларининг экинларнинг қайси турини етиштиришга омилкор эканлиги ҳисобга олинди. Бу ўз навбатида хўжалик мутахассисларининг масъулиятини оширди.

Ишни янгича ташкил этганлигимиз самараси яхши бўлди. Илгари қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг, деярли 30 фоизи исроф бўларди. Хўжалигимизда маҳсулотни қайта ишлаб берадиган консерва ва вино заводлари ишга тушгач, нобудгарчиликка барҳам берилди. Ҳосилни узоққа ташиб боришдан қутилдик.

Мен раҳбарлик қилаётган агрокомбинатда етиштирилаётган маҳсулотнинг 50 фоизи мева, 30 фоизи узум, 20 фоизи эса сабзавотни ташкил этади. Сабзавот ҳосилининг 70 фоизи помидордан иборатдир.

— Етиштирилаётган маҳсулотларнинг сифати ҳақида ҳам сўзлаб берсангиз.

— Даладан олинаётган қишлоқ хўжалик неъматларининг сифатли бўлиши асосан боғбону деҳқонга боғлиқ. Бундай дейишимнинг боиси бор. Мева, помидор каби маҳсулотлар тез бузилади. Шунинг учун уларни оби-тобида териб олиш лозим. Ҳозирги кунда ҳар бир хўжалик ўзида етиштирилган ҳосилнинг 40 фоизини хоҳлаган жойида сотиш имкониятига эга. 1986 йилда 3300 тонна сабзавотни жумҳуриятимиз ташқарисида 1,2 минг сўмга сотган бўлсак, ўтган йили 1100 тонна маҳсулот сотиб, 1,4 минг сўм фойда қилдик. Чунки илгари сотишга юборилган маҳсулотнинг 23 фоизи яроқсиз ҳолга келган бўлса, ўтган йили 3—5 фоизигина исроф бўлди, холос. Бу — сифатга эътибор берилганлиги самарасидир.

Боғни яхши боқмаган боғбон бўлиқ ҳосилдан умид қилмаса ҳам бўлади. Биз боғдорчилик ишига алоҳида эътибор билан қарамоқдамиз. Гектаридан бор-йўғи 30—40 центнердан олинаётган ҳосил бизни қаноатлантирмаётир. Қатор ораларини бутлаш, агротехник қоидалар асосида парваришлаш ҳисобига 1996 йилгача ҳосилдорликни икки баравар кўпайтирамиз.

Қишлоқ меҳнаткашларининг яшаш шароитини яхшиламай туриб, муваффақиятга эришиб бўлмайди. Бунинг учун ердан унумли фойдаланиш, айниқса уруғчилик ва кўчатчиликни ривожлантиришга эътиборни кучайтириб, уларнинг даромадларини ошириш лозим бўлади.

— Вино заводи келтираётган иқтисодий самара ҳақида ҳам сўзлаб берсангиз.

— Қайта ишлаш корхонамиз қишлоқ хўжалик экинларидан тайёрлаётган консерва ва бошқа маҳсулотлар элга манзур бўлмоқда. Аслида мазкур корхона 1951 йили кичкина вино пункти асосида қурилган эди. Илгари мавсумда 2300 тонна узумни қайта ишлаган бўлса, ўтган йилда 16 минг тоннага яқин узум ва олма қайта ишланди. Ҳозирги пайтда корхонага қарашли бешта қабул пункти мавжуд. Вино заводи эндиликда 32 минг тонна узумни қабул қилиш қувватига эга. Унда бир вақтнинг ўзида 750 минг декалитр шароб маҳсулотини сақлайдиган омборхона мавжуд.

Сўнгги йилларда шаробнинг «Роҳатбахш» ва «Ўзбекистон», коньякнинг «Халқобод» каби янги навларини тайёрлаш мукаммал ўзлаштирилди. Яна икки хил янги коньяк тайёрланмоқда. Жамоа бу маҳсулотлар довруғини кенг ёйишга бел боғлаган. Бу соҳа ҳам жуда катта даромад келтиради, деб умид қилмоқдамиз.

П. НИШОНОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ИҚТИСОДИЁТ ЖАБҲАСИДА

Илгари чиқиндига ташлаб юбориладиган нарсалардан энди катта даромад олинмоқда. Тошкент тўқимачилик комбинати француз фирмаларининг бирига йигирув ишлаб чиқариш чиқиндилари — тарандиларни етказиб берганлиги учун 163 минг сўм миқдорида валюта олди. Бу хорижий истеъмолчилар билан тузилган шартномада кўзда тутилган молнинг охирги туркуми ҳисобланади. Шартнома 260 тонна маҳсулот етказиб беришга мўлжаллаб тузилган. Қолган 2—3 контейнер таранди ойнинг охиригача ортиб жўнатилади. Шартнома муддати тугаши билан фирма эгалари биргаликдаги фаолиятни яна узайтириш ниятидадирлар, чунки улар комбинат ўз мажбуриятларини қатъий бажарганидан қониқиш ҳосил қилишди.

Бу ишдан тўқимачилар ҳам хурсанд бўлишди, чунки улар ишлаб топилган валютага зарур халқ истеъмоли молларини сотиб олишлари, унинг бир қисмини фабрикаларни техникавий жиҳатдан қайта жиҳозлашга сарфлашлари мумкин.

●

Шаҳрисабз ёғ-пишлоқ тайёрлаш заводи таъмирлаб бўлинди. Бу ишларга тўрт миллион сўм пул сарфланди, лекин харажатлар ўзини оқлайди, деб ҳисоблашмоқда ишлаб чиқарувчилар.

Пишлоқ пишириш, қатиқ тайёрлаш ва компрессор цехлари янгиланди. Янги ускуналар сут маҳсулотлари хилларини кенгайтиришга имкон беради. Сариёғ, Голландия ва Россия пишлоқларини ишлаб чиқариш ҳозирнинг ўзида ўзлаштириб олинди. Корхона бир кеча-кундузда бир тоннагача тақчил маҳсулот ишлаб чиқара олади.

Завод жамоаси меҳнатни ташкил этишнинг ижара шаклига ўтиш учун ҳозирлик кўрмоқда. Бу эса янада самарали ишлашга имкон беради.

●

Зулфинлар ҳамда иситиш қозонлари ишлаб чиқаришга ихтисослашаётган Наманган машинасозлик заводи маҳсулотнинг янги тури — тўқув дастгоҳларини ўзлаштирди. Корхона жамоаси мазкур ускунага эҳтиёж катта бўлганлиги сабабли уни ишлаб чиқаришга киришди.

Жумҳуриятимизда район ва шаҳар саноат комбинатлари кенг тармоғини вужудга келтириш, янги иш ўринлари яратиш ускуналар муаммосини биринчи ўринга олиб чиқди. Шундай қилиб наманганликлар арзон ва қулай дастгоҳлар ишлаб чиқаришга қарор бердилар. Бундай станокларнинг дастлабки туркуми вилоят районларига юборилди. Тўқув ускунасининг афзаллиги шундаки, у оддий ва пишиқ-пухтадир. Наманган машинасозлари йил охиригача вилоятда ана шу дастгоҳларга бўлган эҳтиёжни тўла қондириш ниятидадирлар. Келажакда эса жумҳуриятимизнинг бошқа районлари билан бевосита шартномалар асосида шу маҳсулотни ишлаб чиқара бошлайдилар.

Бозорга ўтиш даврида янги буюмни ишлаб чиқариш ижобий натижа берди: наманганлик машинасозлар катта фойда олишмоқда.

(ЎзТАГ).

ЖИГАРИСТОН ЁРДАМ ЖАМҒАРМАСИГА

Қирғизистон жумҳуриятининг Ўш вилояти Новқат ноҳиясидаги Фрунзе номли жамоа хўжалиги меҳнаткашлари Жигаристон қишлоғида рўй берган табиий офат муносабати билан маҳаллий аҳолига қўлларидан келганча ёрдам бериш истагини билдираяптилар. Шу мақсадда жамоа хўжалиги ҳисобидан 10 минг сўм ажратилди. Колхозчилар эса шахсий жамғармаларидан 7 минг 200 сўм моддий кўмак кўрсатишга қарор қилишди. Жами 17 минг 200 сўм маблағ ёрдам жамғармасига ўтказилди.

Н. ИСМОНОВ.

ОТАХОНЛАР ЯРАТГАН ГУЛШАН

Кейинги йилларда жумҳуриятимизда ўтганлар хотирасини абадийлаштириш, муқаддас жойларни ободонлаштиришга катта эътибор берилаяпти. Буни Калинин райони мисолида ҳам кўриш мумкин. Ибн Сино мавзесидаги Чимир ота қабристони қошида аҳоли куч-ғайрати билан янги масжид қуришга киришилди. Бу ерда бир йўла минг киши намоз ўқиши мумкин.

Мачит мутаваллиси Миракбар Мирзариф ўғлининг ташаббуси билан яқин атрофдаги бир гектар майдон текисланиб, ҳозиргача 450 тупдан ортиқ олма, гилос, ёнғоқ, олхўри кўчатлари ўтказилди. Бу борада Маҳмуд Аҳмаджонов, Абдуқаюм Маҳкамов, Бўрибой Султонов, Мирҳаким Самадов каби отахонлар ибрат кўрсатдилар. Улар янги боғ парваришини ҳам ўз зиммаларига олишди. Ҳозирги кунда экилган кўчатлар қулф уриб ўсмоқда.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

БУГУН—СОВЕТ ПРОКУРАТУРАСИ ТАШКИЛ ТОПГАН КУН

1992 йилда совет прокуратурасининг 70 йиллиги нишонланади. Тарихга назар ташлаб, босиб ўтилган йўлнинг ҳам машаққатли, ҳам мароқли лаҳзаларини кўрамиз.

Мазкур суратда 1975 йил Алжирда бўлиб ўтган демократик ҳуқуқшуносларнинг халқаро ассоциациясида Совет Иттифоқи делегацияси таркибида жумҳурият прокуратураси умумий назорат бўлимининг бошлиғи (ҳозир Тошкент шаҳар прокуратурасининг умумий назорат бўлими катта прокурори) Восиқ Маннонов ҳамда ТошДДнинг ҳуқуқшунослик факультети декани (эндиликда шу факультетнинг маъмурий ва молия ҳуқуқи кафедраси мудири, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, ҳуқуқшунослик фанлари доктори) Анвар Аъзамхўжаевлар ҳам қатнашган эдилар.

СУРАТДА: (ўртада) Восиқ Маннонов, (чапдан бешинчи) Анвар Аъзамхўжаев делегатлар даврасида.

ТАҚДИР СЎҚМОҚЛАРИ

Тун сукунатини бузиб хўроз қичқирарди. Умаржон аканинг уйқуси қочганди. Ҳовлига чиқди. Димоғига ўрик гулларининг хушбўй атри урилди.

Эҳ, Анвари бўлганда, (у марҳум хотинини шундай атарди) ҳозир баҳор ташвишида куймаланарди. Ҳовлига ўсма, жамбил, райҳон сепиб, овора-ю жаҳон бўларди. Унинг назарида етиш мушкулдек туюлган тўқсонинчи йил баҳори ҳам кириб келди.

— Дада, тинчликми? — қизининг овози эшитилди.

— Қариликда, қизим, уйқу қочди. Озгина очиқ ҳавода ўтирай дегандим.

Қизи тинчлангандай бўлиб, ичкарига кириб кетди.

«Пешонада ёзилгани бўлади», дегани шу экан-да! Қанақа орзуларимиз бор эди-я бу қизга. Бахти қовушмади. Битта қизчаси билан қачонгача ёлғиз яшаркин? Оғзи куйган қатиқни ҳам пуфлаб ичаркан. Энди кўнгли чопмаяпти бечоранинг, — ўйга толди Умаржон ака. «Қизиқ, кексайган сари ташвишинг кўпаяверар экан. Уни жуфтлашиб, кўплашиб тортмаса, дардлашадиганинг, маслаҳат соладиганинг бўлмаса бир кишига оғир экан».

Шодлик ҳам, ғам-ташвиш ҳам қўшалоқ юраркanми. Умаржон ака икки йил аввал бир кунда икки жигарбандини тупроққа қўйди. Эрталаб қайнонасининг жанозаси ўқилди. Тушдан кейин касалхонада хотини жон берди...

Донолар «Инсон жони бамисли чинор» деб билиб айтишган экан. Дарахтлар бошига дўл ёғса ҳам чидайди. Токи йиқитиб, синдириб кетилмагунича яшайверади. Одамзод ҳам шунақа. Эндигина прокурорлик касбининг сўраб - суриштиришларидан тинчиб, фахрийлар қатори бир пиёла чойини умр йўлдоши билан бирга баҳам кўрадиган пайт келганда бу мусибат...

Нонушта маҳали қўнғироқ жиринглади.

— Ассалому алайкум Умаржон ака! — Ваалайкум ассалом! — деди Умаржон ака вилоят прокурори Абдулла Отажоновни овозидан таниб.

— Умаржон ака, Фарғонада кекса, иш кўрган прокурорлар саноқли қопти. Уйда зерикиб қолгандирсиз? Прокурорнинг гапи мазмунини у дарҳол англади. «Ишга чорлаяпти. Шогирд-да». Отасидай ҳурматлаб гапирди. Халқ ҳам «устоз отангдан улуғ» деб бекорга айтмайди». А. Отажонов Умаржон акани ўттиз йилдан буён билади.

1956 йилда прокуратурадаги илк қадамини Умаржон ака ёрдамида бошлаган. Ўшанда у Куйбишев (ҳозирги Риштон) районида прокурор эди. Устоз ўзининг қаттиққўллиги, талабчанлиги, ишни ортга сурмаслик хислатларини шогирдига сингдира олди. Бу фазилатлар Отажоновнинг кейинги иш фаолиятида асқотди. Катта ҳаёт йўлини ўтаган, тажрибага, катта билимга эга бўлган Умаржон Йўлдошевдек ҳуқуқшуноснинг куч-ғайрати яна жўш урди.

У умр йўлдоши Шарофат опадан айрилгач, ўзини қаерга уришни билмай турганди.

— Майли, розиман, агар ёрдамим тегса менинг ҳам дилим яйрайди, — деди у ва телефон гўшагини жойига қўйди.

Бироздан сўнг Умаржон ака Фарғонага йўл олди. Йўл-йўлакай босиб ўтган ёшлик йилларини аллақандай завқ ва ўкинч аралаш хаёлидан ўтказди...

...1928 йилнинг сентябри. Анча салқин тушган. Кечки овқат пайтида Турдинисо опа болаларига маслаҳат солди:

— Марғилондаги фабрика ишга тушганмиш. Киндик қонимиз тўкилган жой, борсакмикин?

Олти яшар Умаржон яйраб кетди: Марғилон яхши. У ерда ўртоқлари кўп.

— Кетайлик, — дейишди опалари ҳам.

Бир ҳафта ўтиб-ўтмай, эшиклари олдига арава келди. Жўйдам йўлидан ўтишаётганда, кимсасиз даштда йўлларини ўғрилар тўсди. Онаси ёлвориб йиғлай бошлади:

— Инсоф қилинглар, яхшилар! Барака топгурлар. Битта эски шолчадан бошқа ҳеч вақомиз йўқ-ку. Бешта етимчамга раҳмиларинг келсин! Бизга тегманглар!

Ўғрилар йўлни бўшатишди.

— Хайрият инсофлари бор экан, — шивирлади она.

Умаржоннинг вужудида нимадир ўртаниб ўтди. Инсоф сўзини эслаб қолди. «Ўғриларда ҳам раҳм бўларкан,— деди ичида. — Улар камбағални талашмас экан». Улар ҳам яхши-ёмонни, бой-камбағални ажратишар экан-а?..

Бу — Умаржоннинг болалик тасаввурлари эди. Эҳтимол унинг прокурор бўлишига шу воқеа сабаб бўлгандир.

1939 йил ёзида Тошкентдаги икки йиллик мактабга кириш имтиҳонларини топшириб чиқди. Уни битириб, иш бошлаб улгурмасдан уруш...

Ўрмон аланга ичида. Бурқсиётган тутун димоқни ачиштиради. Портлаган танклар жой-жойида қотган. Умаржон ақл бовар қилмас портлашлар, ёғилаётган ўқ ёмғири остида тирик қолганига ишонмайди. Ҳар қадамда жасадлар, одамлар тутдай тўкилмоқда. «Ўч олиш керак! Ўч! Бу газандаларнинг адабини бериб қўяйликки!»

58-ўқчи дивизиядаги взводда командир ёрдамчиси сифатида Ростов-Дондан то Котельников шаҳригача жанг билан борди. Кейин Саратовга — олти ойга, танкчилар мактабига ўқишга жўнатишди. Қайтгач, Т—34 танкининг ўқ отувчиси этиб тайинлашди.

Нижний Тагилдаги заводдан танк беришди. 2-Украина фронтининг 116-бригадаси таркибида Днепропетровск, Кировоград Александрия шаҳарларини озод қилишда иштирок этиб, иккинчи бор яраланди.

Насибали инсон уни териб ейиш учун чопаверар экан. Даҳшатли урушда Умаржон она юртига омон қайтишига ишонмасди, бирдан қўмондон уни Самарқандга, танкчилар тайёрлайдиган бир йиллик ҳарбий билим юртига жўнатиб қолди... Шу баҳона жигаргўшалари билан кўришди. Ўқишдан сўнг яна фронтга жўнади.

Бир кун полкка янги танклар келтирилганини кўрди. Уларни жангчилар ўраб олган, ниманидир ёзишарди. «Совет Ўзбекистони учун!» («За Советский Узбекистан»). Унинг юраги ҳаприқиб кетди. Уйини, онасини кўргандай бўлди.

— Бу танклар Ўзбекистондан, — дейишди йигитлар Умаржонга. «Ватаним учун, қишлоқда қолган жигар-бандларим учун, қурбон бўлсам ҳам, майлига» дилидан ўтказди, Умаржон ака.

У жанг билан Берлингача йўл босиб ўтди. Урушдан сўнг офицер Умаржон Йўлдошев яна бир йил Германиянинг Магдебург шаҳрида хизмат қилди. У 1946 йилнинг майида қадрдон уйига «Қизил Юлдуз», II даражали Ватан уруши орденлари, қатор медаллар тақиб кириб келди.

1961 йилда Давлат Хавфсизлиги Комитетининг тергов ишларини назорат қилиш бўйича Фарғона вилоят прокурорининг ёрдамчиси бўлиб ишларди. Қабулига бир неча киши кириб келди...

— Отамиз Искандаров 1937 йилда отилган. Ҳалигача отамизнинг айби нима эканини билмаймиз. Халқ ўртасида бошимиз эгик, юрагимиз яра. Биз ёш эдик. Айтишларича, отамиз халқ, партия учун ҳалол хизмат қилган эканлар. Ҳақиқатни билишга ёрдам беринг!..

— Ҳаракат қиламан, — деди Умаржон ака ҳақиқат излаб толиққан нигоҳларга жавобан.

У НКВД қулфхоналарида узоқ йиллардан буён сақланаётган, сарғайган ҳужжатлар орасидан Искандаровни тақдирига тегишлиларини излашга тушди. Хайриятки, бу ҳужжатлар узоқ йиллар сақланади.

Искандаров... Искандаров...

«Искандаров 1937 йилда тут дарахтларини кўчиргани учун, пахтага ёппасига сув қуйиб юборгани учун, Акмал Икромов бошчилигидаги ташкилотга аъзо бўлгани учун... отувга ҳукм қилинсин»...

Умаржон ака бу ёзувларни ўқир экан, беихтиёр титраб кетди: «Эссиз одамлар... Қўйилган айбни қаранг». Ўшанда ёлғиз Искандаров эмас, яна беш киши отилган экан.

Прокурор ишга астойдил киришди: Искандаров ва бошқаларнинг айбсизлигига амин бўлгач, талашиб-тортишиб, уларнинг номларини оқлашга эришди. Кейин ҳам кўпчилик ноҳақ айбланганларни оқлаб, ўнлаб хонадонларга ёғду, қувғинлардан маъюс тортган чеҳраларга табассум ҳадя этди...

...Марғилон шаҳар прокурори Умаржон Йўлдошев ёнаётган универсам магазини ёнига етиб келганда, бир неча ўт ўчирувчи машиналар, ўнлаб ўт ўчирувчилар тиним билмасди. Тўс-тўполон, қий-чув... Куюнди ҳиди димоқни ачиштирарди.

Ўт ўчириш бошқаларнинг вазифаси. Прокурордан эса ёнғин сабаби ва айбдорни аниқлаш талаб қилинади. Унинг нигоҳи бир зумда теварак-атрофни кезиб чиқди. Фикри эса ҳисоблаш машинасидек ишларди. Ниҳоят у кескин хулосага келди.

— Ўртоқлар, айтингларчи, бу ерда ишлайдиганлар — директор, бўлим мудирлари, сотувчилар, ҳамма шу ердами? — сўради прокурор.

СУРАТДА: Ўзбекистон ССР прокурори Б. Мустафоев ва бўлим бошлиғи Й. Тошевлар фуқароларни қабул қилган пайт акс эттирилган.

Ваҳимадан ранги қув булиб кетган савдо ходимлари бир-бирларини излай бошладилар.

— Биргина бўлим бошлиғимиз йўқ...

— Бугун ишга келганмиди?

— Ҳозиргина шу ерда эди.

— Уйи қаерда? — сўради прокурор.

— Яқин. Икки маҳалла нарида.

— Тезроқ аниқланглар, уйда бўлса-етиб келсин.

Сал ўтмай бўлим мудирини чақириб келишди. Прокурорнинг кўпни кўрган, синчков нигоҳлари унга қадалди. «Киприклари, сочларини билинар-билинмас ўт ялабди. Кўзлари саросимада, «бир гап» борга ўхшайди».

— Уйга қачон кетган эдингиз?

— Соат бирга яқин, тушликка кетгандим.

— Яъни, ёнғин чиққанда бу ерда эмасдим, демоқчимисиз?

— Шундай...

— Унда киприк, сочларингизга қаерда ўт тегибди?

Мудир индамай, гердайиб тураверди. Прокурорнинг фикри эса тинмай ишларди: «Ажабо, шу одам ишлайдиган магазин моллари куйяпти, ёнғинга қараб куйинмаяпти ҳам. Ахир тош ҳам ўт ёнида бир қизиб олади-ку!».

Прокурор унинг кийимларига разм солди: «Яп-янги. Демак, яқинда алмаштирган».

...Ҳаммаси ўзи ўйлагандек бўлди. Айбдорнинг эрталабки кийган шими кремплиндан экан. Ўт сачраб, ўнг пойчаси ва яна бир нечта жойи куйибди. Кейинги терговлар мудирнинг ўн беш минг сўм камомад қилиб, жиноятни ёпиш учун магазин ертўласига ўт қўйганлигини аниқлади.

Умаржон Йўлдошевнинг иш фаолияти турли жойларда кечди:

Марғилон, Фарғона, Тошлоқ, Охунбобоев, Қувасой, Риштон, яна Самарқанд, Андижоннинг Марҳамати, Наманганнинг Чуст ва Поп районлари...

Бу жойлар ўзиникидай бўлиб кетган. Энг узоқ Киргулида — тўққиз йил ишлади. Шу ерда 1982 йил «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ҳуқуқшунос» унвонига сазовор бўлди.

— Умаржон ака, — сўрадик суҳбатда. — Ёшингиз Совет прокуратураси билан теппа-тенг, 1992 йилда етмишга тўларкансиз. Эллик йилдан буён шу соҳада ишлайсиз, Прокуратуранинг босиб ўтган йўли ҳақида нима дея оласиз?

— Прокуратура одамлар ишонган идоралардан бири бўлиб келди. Бу ерда минглаб топталган ҳуқуқлар тикланди. Агар у бошқа маъмурий органлар ва халқ билан бир тан бир жон бўлиб ишласа, ютуқ унга ҳамроҳ бўлади. Агар жиноятларнинг 90 фоизи очилса, бу муваффақият. Етмиш йил давомида яхши қонунлар қабул қилинди. Уларга оғишмай амал қилишга эришмоқ керак. Назаримда... бугунги кунда прокуратура халқдан узоқлашиб қолди. Ҳозирги кадрлар орасида манман, нўноқ, эътиборсиз, лоқайдлар анча-мунча.

Вилоят прокуратурасининг умумий назорат бўлими прокурори, салкам етмиш ёшлик Умаржон Йўлдошев ҳали тетик. Бироқ унинг кўпни кўрган нигоҳлари одамларга дардли боқади. Унинг бу вазмин нигоҳларида отасиз қолган болалигининг, қашшоқ, тирикчилик, ташвишлари, урушнинг ажал комидай даҳшатли алангаси, прокурорлик касбининг чигал, тескари тақдирларга рўбарў машаққатлари, энг оғири — энди хиёл хотиржам кунларга етганда бошини тошга уриб кетган азиз рафиқасининг ўлими... ҳаммаси шу нигоҳлари замирига яширинган. Шунга айтган экан-да, «бахт ярим, қайғу ярим» деб. Қайғу ярим бўлса майлига, аммо бахт ярим бўлмасин, меҳрибон шогирдлари, қадрдон прокуратураси, суюкли фарзандлари ва невaралари бор. Сон-саноқсиз таниш-билишлари, оқибатли дўстлари бор. Умаржон ака узоқ умр, ширин-шакар фарзандларининг рўшнолигини кўрсин.

Файзулла ҚИЛИЧЕВ,
СССР Ёзувчилар уюшмасининг аъзоси.

Матлуба АҲМЕДОВА,
журналист.

ТАН САЛОМАТЛИГИ — ЖОН РОҲАТИ

Марҳамат районидаги Тўхтасин Мирзаев номли жамоа хўжалигининг ўн етти минг кишилик аҳолиси ўзи яшаётган ерда малакали тиббий ёрдам олиш имкониятига эга бўлди. Бу ерда хўжалик усулида бунёд этилган қишлоқ даволаш амбулаторияси фойдаланишга топширилди.

Янги бинода шифокорлар хоналари, табиий йўл билан даволаш ва муолажа хоналари ҳамда кундузги касалхона жойлашган. Амбулаторияда ҳар ўн кунда бир марта белгиланган жадвал асосида район марказидан келган шифокор мутахассисларнинг кўчма гуруҳи ишлайди. Яқинда янги даволаш муассасаси ҳузурида «Тез ёрдам» кичик станцияси ҳам очилади.

— Хўжалик усули амбулатория қурилишига сарф-харажатларни тўрт баравардан кўпроқ қисқартириш имконини берди. Хўжалик уни бунёд этишга жами етмиш минг сўм пул сарфлади, — дейди жамоа хўжалиги раиси Маъмуржон Рустамов. — 30 минг сўмга табобат ускуналари сотиб олинди. Турмуш меҳнат билан топилган пулларимизни ҳисоб-китоб қилишга мажбур этмоқда. Шу сабабли ўзимиз дала шийпонлари, табобат пунктлари, мактабгача болалар муассасалари, новвойхоналар қуряпмиз.

Райондаги бошқа хўжаликларда ҳам ижтимоий-маданий-маиший иншоотлар қурилиши хўжалик усулида кенг қўлланилмоқда.

* * *

Барча ходимларни тиббий текширувдан ўтказиш мақсадида шифокорлар малакасини ошириш илмгоҳининг бир гуруҳ мутахассислари Тошкентдан Муборак газни қайта ишлаш заводига келишди. Пойтахт шифокорлари билан тиббий ёрдам кўрсатиш ва маслаҳат бериш тўғрисида шартнома тузган корхона газчиларнинг соғлом бўлишини таъминлаш ниятида эканини яна бир марта тасдиқлади.

Жамоада бу йўналишда кўп ишлар қилинди. Санаторий-профилакторий ишлаб турибди, унда ҳар йили 600 дан кўпроқ киши оз ҳақ тўлаб соғлиғини тикламоқда. Беморлар минерал сувлардан фойдаланишади, уқалаш, табиий даволаш хоналари улар хизматида. Заводнинг Қрим ва Сухумида ҳам сиҳат-саломатлик базалари пайдо бўлди. Тошкент, шунингдек Оренбург соғломлаштириш марказлари билан шартномалар тузилган. Оренбург шифокорлари корхонанинг собиқ қурилиш трестининг уч қаватли биносига жойлашган табобат-санитария қисми жамоасини оталиққа олганлар. Бу ерга Японияда ишлаб чиқарилган қисқа тўлқинда ишлайдиган аппаратлар келтирилди, завод уларни сотиб олиш учун 74 минг сўмлик валюта ажратди.

Бундай ғамхўрлик жамоани юксак самара билан ишлашга рағбатлантирмоқда. Иқтисодчиларнинг ҳисоб-китобига қараганда, эндиликда корхона ўтган йилга нисбатан 35 миллион сўмдан кўпроқ пул ишлаб топиши мумкин.

ЗАРИ БОРМИШ, ЗЎРИ БОРМИШ

Тўқувчининг тушига мокки билан бир қарич бўз кираркан. Фозил Сиддиқовнинг тушида ҳам, ўнгида ҳам жарақ-жарақ пул. Яқинда туш кўрипти. У Ойимқишлоқ матлубот уюшмасининг пайчилар конференциясида қатнашаётганмиш.

Фозил минбарга маърузага чиқиб мақтанармиш:

— Мен Ойимқишлоқда отнинг қашқасиман. Кимсан Фозилтопарман! Айтмоқчиманки, топарман-тутарман, юларман, юлдузни бенарвон урарман, йигитмисан йигитман. Сабаб, мен ишлаётган дўконга кимки қадам ранжида қилса ё энидан, ё бўйидан урарман... Тома-тома кўл бўлур, дейди халқимиз. Бошқалар тер тўкиб ишлаб, тишини кирини сўриб юрса, аканг қарағай икки-уч йилда гижинглаган машиналик бўлур.

Баъзан кўролмаган дўстларим мени Фозилқув ҳам дейишади. Бундан жилла кўнглим оғриса-да лекин ўзимча «офарин, қандингни ур», қўлингдан келса, сувдан ҳолва ясайвер, Фозил!», деб қўяман. Сўз исботи билан дейдилар. Улуғ Ватан уруши Фахрийлари ва ногиронларига хизмат қилувчи 47-дўкон қўлга тегди-ю пичоғим мой устида бўлиб қолди. Нега десангиз, турмуш ўртоғим Маҳкамхон Жўраева мудирлар, каминаю камтаринлари эса сотувчи. «Нон» топишга устаси фаранг Нишонбой Қосимов ҳам бор бўлсинлар-э! У акам матлубот уюшмасининг савдо бўлими мудири, ишонган, суянганларимиздан.

Қайта қуриш даври, ҳукуматга раҳмат, «ишбилармонлар»ни қонун билан ҳимоялаб қўйишди, чўчийдиган жойимиз йўқ. Нодонлар пул топишни билмаса, нима биз айбдорми? Жангоҳларда, оғир меҳнатда соч-соқоли оқарган, соғлиқларидан айрилган отахонлар, онахонлар, ногирон жабрдийдаларнинг кафилини олибмизми? Уларга ошкоралик, қайта-қуриш шарофати билан «халққа хизмат қилишнинг эскириб қолган услубидан воз кечиб, ҳаммасини қайта қураяпмиз, иложи борича маҳсулотга шапка кийдириб сотяпмиз, нимаси ёмон буни. Ошкоралик бўлса, шунчалик бўлади-да, ўртоқлар. Ишбилармон пул топади, бошқаси, далада кетмон чопади. Уларга аталган ҳар бир 53 сўм 29 тийинлик 10 жуфт ботинкани, 9 сўм 14 тийинлик 25 жуфт болалар этикчаси, 214 сўмлик аёллар пальтосини — жами 980 сўмлик молни 8675— накладной билан Н. Қосимовнинг ўғлига қарашли дўконга енг ичида «учирма» қилдик. Ҳа, савдо мудирининг билгани-билган. «Чўтал» бегона бўлмасин деганн, бу!

Отингни сот, молингни сот, дўкондор бўл. Н. Қосимов қариндошжон чиқиб қолди. Ўтган йил 31 декабрида 3008-накладной билан қарияларга аталган 156 метр хонатлас, 49 метр кремплин, 76,4 метр бекасам ва бошқа жами 4345 сўмлик молни синглиси — дўкон мудири Маликахон Мирзажоновага ҳадя қилиб юборди.

Эҳ, бу чоллар! Одам қариганда ёш бола бўлиб қолади, деганларича бор экан. Уларга бир оғиз ширин сўз билан отажон, онажон «йўқ!» эди-да, десангиз бас. Қандай келса, шундай кетаверишади. Лекин баъзилари бор, тегирмондан бутун чиқишади. Улардақаларнинг бирига дўқ ураман, бирини аврайман, ҳаммаси сўзларимга чиппа-чин ишонади. Ичкарида босилиб ётган молларни Нишонбой акахоним билан улашаверамиз. Саҳийлигимни қаранг-ей, 2000—4000 сўмлаб молларни дўкон мудирларидан М. Музаффарова, З. Акбарова, Д. Хожибековларга хомталаш қилиб юборибман. Албатта, бекорга эмас! Ўзларингиз биласиз, ҳозирги қайта қуриш ва ошкоралик замонида мушук текинга офтобга чиқармиди?!

Матлубот жамияти раҳбарларининг кенг феъллилигига тан бераман! Кўриб туриб кўрмаганга олишни улардан ўрганиш керак. Атрофимга назар ташласам, мушугимни пишт дейдиган мард йўқ. Ўтган йилнинг 11 ҳамда 19 декабрида 321, 546-фактура билан Қўрғонтепа район базасидан келтирилган 40 метрли барқутдан эл кўзида 12 метрини 3 кишига пуллаган бўлдим. Қолган — 28 метрини гум қилдим.

Декабрь ойининг охирларида дўконга биринчи нав 6 қоп ун келганди. Ун сўраган қария, ногиронларнинг кети узилмайди. Мен эса акажон ун йўқ-да, деб кўзимни лўқ қилиб туравергандим. Тўсатдан қишлоқ назоратчилари тафтиш қилиб қолишди-ю бутун хашагим титилиб кетди-да. Улар азроилнинг ўзи экан. Асраб қўйган унларимни очиқчасига соттириб, ўзимни роса доғда қолдиришди. Дардим ичимда қолди, хап сенларнимми, деб қўявердим. Чунки ўрганган кўнгил, ўртанса қўймас деганларидек, ўзим хон, кўланкам майдон-ку! Биров гапимни кесолмаса, ғиринг деса оғзига «ураман»? «Заринг, ё зўринг бўлсин, деганларидек зарим ҳам бор, керак пайтда қалқон бўладиган «зўрларим» ҳам бор.

Шу боисдан мени Фозилтопарман, дейдилар-да, акалар...

Ҳурматли муштарийлар! Фозил Сиддиқовнинг туш кўрган, кўрмаганлиги бизга қоронғи, аммо қария ва ногиронларга тегишли озиқ-овқат ҳамда ноёб саноат молларини «торт-торт» қилганига ва йиғинда минбарга чиққанига кафолат берамиз.

Ҳар ҳолда, Андижон вилоят матлубот жамиятлари уюшмаси ва тегишли ташкилотлар Ф. Сиддиқовнинг кўриб-кўрмаган туши таъбирини айириб берадилар, деб умид қиламиз.

С. РАСУЛОВ,
Ойимқишлоқ уруш ва меҳнат фахрийлари Кенгаши раиси.

ЙЎЛОВЧИ НЕГА ХУНОБ?

Узун районида аҳолига кўрсатилаётган транспорт хизматидан кўнглимиз тўлмайди. Айниқса, Калинин номли жамоа хўжалиги ҳудудидаги бекатларда автобус кутсангиз, камида бир, бир ярим соат вақтингизни йўқотишингиз ҳеч гап эмас. Баъзан қатнов графигининг фақат қоғозда қолиб кетиши ундан ҳам ошиб тушади. Яқинда худди шундай бўлди. «Узун — Калинин номли колхоз» йўналиши бўйича қатновчи автобус ҳар кунгидан ярим соат кеч келди. Бу район марказида ишловчиларга қимматга тушганлиги аниқ.

Ўр-йиқит билан, уст-бошингиз бир алфозда автобусга зўрға илашасиз, Баъзан «ошиғи олчи» кооперативчиларга кунингиз қолади. Ҳар куни олисдан қатнаб ишлайдиганларда такси учун пул қани? Нафси баланд кооперативчининг белгилаган йўл ҳақи чақади ёки йўловчининг чўнтаги кўтармайди.

Бекатларнинг аҳволини кўриб, «тавба» дейсиз. Улар қўл учида, «мендан кетгунча, эгасига етгунча», қабилида қуриб топширилган. Жончекка қишлоғидаги бекатни кўринг. Ёғин-сочинли кунларда у ерда на ўтириб, на тиктуриб бўлади.

Жазирама иссиқни гапирмаса ҳам бўлади. Қурилишдаги палапартишлик бинокорларга талабчанлик қилинмаганидан дарак беради. Бу ачинарли ҳолни кўриб, «Эсиз маблағ, бекатнинг вазифаси нима-ю, унинг турушини қара!» дея ёқа ушлайсиз.

Хуллас, 104-автокорхонадаги мутасадди ўртоқларнинг ўз ишларига эътиборсизликларини қандай баҳолаш мумкин? Қачон бекатлар тузатилиб, йўловчилар учун автобус қатнови кўнгилдагидек бўларкин?!

Э. ХОЛБОБОЕВ.

М. УНГАРОВ чизган расм.

ХАНДА

Бир ўткинчидан, нега фақат кўзли тўнкаларни танлайсан, деб сўраб қолишди.

— Шуни ҳам билмайсизларми? У одамни икки бор иситади, биринчиси тўнкани ёраётганингда, иккинчиси эса ёқаётганингда, — деди у.

* * *

Қандолат цехи хўжайини янги сотувчига деди:

— Сен харидорларни кузатиб туришинг керак. Анави харидор олтита ўрнига еттита пирожний олди.

— Билдим, лекин у саккизтага ҳақ тўлади.

* * *

Ўқитувчи ҳамма болалар шанба куни соат учда бўладиган йиғилишга келиши керак, деган эълон ёзаётган эди, ўқувчилардан бири:

— «Шанба» деб ёзиладими ёки «шамба»ми?— деб сўради. Ўқитувчи бирпас ўйланиб турди-да:

— Келинглар, йиғилишни жумага кўчира қоламиз, — деди.

* * *

Харидор чайқовчидан сўради:

— Нега товуқни ҳозир эмас, бир соатдан кейин сотмоқчисиз?

— Чунки у худди шу вақтда тухум туғади-да.

* * *

Эр: — Тўғрисини айтсам сен билан жанжаллашгим келяпти...

Хотин: — Яхши, бироқ бунинг учун биз аввал ярашиб олишимиз керак.

С. ҲАЙДАРОВ
тўплаган.

СПОРТ

ФУТБОЛ

Маълумки, мамлакат биринчилигининг олий гуруҳида қисқа муддатли танаффус эълон қилинди. СССР терма жамоаси Англияда халқаро мусобақа ўтказилиши муносабати билан шундай қарор қабул қилинган эди. Афсуски, футболчиларимиз унда муваффақиятли қатнаша олмадилар. Улар Англия терма жамоасига ютқазиб, Аргентина футболчилари билан дуранг ўйнадилар. Халқаро мусобақа ғолиби шанба куни бўлиб ўтган Англия — Аргентина учрашувидан сўнг аниқланди. Унда майдон эгалари ғалаба қилиб, биринчи ўринни эгалладилар.

Пахтакорчилар шу кунларда Юнонистонда меҳмон бўлиб турибдилар. Улар кучли жамоалар ўртасида 13-ўринда боришаяпти. «Пахтакор»нинг ўринбосарлари эса асосий таркибга нисбатан яхши ўйнаяптилар. Улар ҳозиргача ўтказилган ўн бир учрашувнинг бештасини ютиб, тўрттасини бой беришди, икки матчда дуранг натижага эришилди. Тўплар нисбати —15:15. Учрашувлар пахтакорчиларга муносиб ўринбосарлар етишиб келаётганлигини кўрсатмоқда.

Иккинчи гуруҳнинг шарқий минтақасида навбатдаги учрашувлардан кейин Фрунзенинг «Олга» жамоаси якка пешқадам бўлиб олди. Қирғизистонлик футболчилар ўн матчдан сўнг 15 очко тўпладилар. 14 тадан очко жамғарган Находканинг «Океан» ва Ашхободнинг «Копетдоғ» жамоалари иккинчи-учинчи ўринларда боришаяпти.

Маълумки, бу минтақада жумҳуриятимизнинг бир неча вакили бор. Улар ўртасида Бухоронинг «Нурафшон» ва Косонсойнинг «Косонсойчи» жамоалари яхши ўйнашаяпти. Термизнинг «Сурхон» командаси эса охирги ўринга тушиб кетиб, мухлисларини ранжитмоқда.

Ўрта Осиё минтақасида бўлиб ўтган навбатдаги тур учрашувларида жумҳуриятимиз вакилларидан «Зарафшон» (Навоий), «Свердловчи» (Тошкент вилояти), «Ёшлик» (Тўрақўрғон), «Шаҳрихончи» (Шаҳрихон), «Боғдодчи» (Боғдод), «Чирчиқ» (Чирчиқ), «Трактор» (Тошкент) жамоалари яхши ўйнадилар. Улар рақиблари устидан ғалаба қозониб, муҳим икки очкони қўлга киритишди.

Эслатиб қўямиз: бу минтақада Тошкентнинг «Трактор» жамоаси пешқадамликни қўлдан бермаяпти.

БАСКЕТБОЛ

Олмониянинг Хаген шаҳрида олий соврин учун йирик халқаро мусобақа тўртинчи маротаба ўтказилмоқда. Унда СССР, Олмония, Италия, Франция терма жамоаси билан учрашдилар. Унда ҳам устунлик ватандошларимиз томонида бўлди. Улар рақибларини 92:82 ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

Муҳаррир Н. ЕҚУБОВ.

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон ССР «БИЛИМ» жамияти
РЕСПУБЛИКА ИҚТИСОДИЙ ВА ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ТАРҒИБОТ УЙИДА
СССР Экстрасенслар ассоциациясининг аъзоси

ЁҚУБ ҚОРИ ҚИЗИ

Саодатхон ИНОҒОМОВА

СОҒЛОМЛАШТИРИШ СЕАНСЛАРИНИ ЎТКАЗАДИ

У ўзининг ноёб истеъдоди билан ғойибдан кўриб башорат этиш ва биоқувват орқали таъсир ўтказиш талантига эга.

Беморларни нафақат ўзаро мулоқотда, балки узоқ масофадан ва суратига қараб ёки кўнглидан ўтказиб ҳам даволаш, ҳамда бедарак йўқолганларни суратига қараб башорат этиш хислатига эгадир. Бундай тадбирлар кўп маротаба тажрибада синаб кўрилган ва тасдиқланган (юзлаб бемор кишилар шифо топишмоқда).

Сеанслар шанба, якшанба, душанба, сешанба кунлари соат 14.00 дан 19.00 гача ўтказилади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, А. Қодирий кўчаси, 13-уй. Маърузачилар уйи.

Маълумотлар олиш учун телефон 44-57-44.

«ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ САРОЙИДА

5—9 ИЮНЬ КУНЛАРИ
«САВОБ» хайрия фирмасининг
«ХИСЛАТ» соғломлаштириш маркази
Ўзбекистоннинг етакчи руҳий муолажакори, экстрасенс
Абдурафиқ ҒОФУРОВнинг
ЭРОН ва ТУРКИЯ мамлакатлари бўйлаб сафари олдидан

СОҒЛОМЛАШТИРИШ СЕАНСЛАРИНИ ЎТКАЗАДИ

Биринчи сеанслардан сўнг (март ойида бўлиб ўтган), марказга йўлланган кўп сонли мактуб ва қўнғироқларда кишилар ўзларининг барча хасталиклардан фориғ бўлганларини баён этиб, муолажа сеансларини яна такрорлашни сўраганлар.

Эслатиб ўтамиз, А. ҒОФУРОВ барча касалликларни: муттасил бош оғриқлари, уйқусизлик, хафақон, бронхит, астма, қандли диабет, остеохондроз, полиатрит, артрит, юрак хасталиклари, ўпка, буйрак, жигар, ўт пуфаги, ошқозон-ичак, тери касалликларини даволайди. Умуртқа поғонаси, қўл ва оёқ суяклари жароҳатлангандаги оғриқларни йўқотади. Семизлик ва ориқлик, жинсий заифлик ва бефарзандлик каби дардлардан халос бўлишга ёрдам беради.

А. Ғофуров сеансларда қатнашиш имкониятига эга бўлмаган беморларнинг фотосуратлари орқали ҳам ўз таъсирини ўтказишдек ноёб қобилиятга эга.

Соғломлаштириш жараёнида муолажакор хоҳловчиларни руҳан ўзга сайёраларга юборади.

СЕАНСЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 12, 15 ва 17.00 ДА БОШЛАНАДИ.

Чипталар спорт саройи кассаларида ва ваколатли тарқатувчилар томонидан сотилмоқда.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 46-03-12, 46-07-53, 77-56-10.

ДАВЛАТ БАНКИ БЎЛИМЛАРИНИНГ БОШҚАРУВЧИЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ТАВАККАЛ ҚИЛИШ — МАРДНИНГ ИШИ Ю

БИРОҚ СУҒУРТА ҚИЛДИРИБ ҚЎЙГАН МАЪҚУЛ, АЛБАТТА!

КРЕДИТ (қарз)ЛАРНИНГ УЗИЛМАЙ ҚОЛИШ ХАВФИНИ ИХТИЁРИЙ СУҒУРТА ҚИЛДИРИШ ШАРТНОМАСИ — ТЎЛОВ МУҲЛАТИ БОШЛАНГАНДАН КЕЙИНГИ 20 КУН МОБАЙНИДА ҚАРЗДОР ТОМОНИДАН УЗИЛМАГАН ҚАРЗНИНГ 50—90 ФОИЗИ ТЎЛАНИШИНИНГ КАФОЛАТИДИР.

БУНДАЙ ШАРТНОМА:

— битта кредит (қарз)ни суғурта қилдиришда— уни қайтариб бериш муҳлатлари билан боғлиқ ҳолда;

— берилган барча кредит (қарз)ларни суғурта қилдиришда — бир йил муддатга тузилади.

Суғурта тўлови — биринчи ҳолда суғурта пулининг 1,0 фоизидан 2,2 фоизигача, иккинчи ҳолда 1,8 фоизидан 3,5 фоизигача миқдорда бўлиши мумкин.

Республика Давлат суғуртасининг исталган нозирлигида бундай суғурта тури ҳақида батафсил маълумот олишингиз мумкин.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ СУҒУРТА ИДОРАСИ. «СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

Ойнаи жаҳонда

29 МАЙ ЧОРШАНБА

● ЎзТВ I

8.00 «Соғлом бўлай десангиз».
8.10 «Фарзанд — ҳаёт гули». Кинопрограмма.
9.00 Такрорий фильмлар экрани. «Сени излаб». Бадиий фильм.
10.05 «Элга хизмат: талаб ва таклиф».
10.35 «Кирди баҳор кўнглима...». Адабий-мусиқий кўрсатув.
11.15 «Ёшлик» студияси саволларингизга жавоб беради.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Эҳтиёт бўлинг, карас», «Хўтикча», «Ғаройиб ов». Мультфильмлар.
18.35 «Футбол майдонларида».
19.05 «Шеърият дафтаридан». Очил шоир Эшмурод ўғли.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Таълим ва маданий мерос».
20.30 Москва. «Время».
21.15 Тижорат хабарлари.
21.20 Ботир Зокиров номидаги эстрада танлови совриндорларининг концерти.
22.00 «Ахборот».
22.20 «Тафаккур гулшани». Адабий кўрсатув.
23.15 ЎзТВ хазинасидан. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
00.15 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Коломна». Телефильм.
19.20 «Суҳбатга таклиф этамиз».
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.10 «Тамарахоним ҳузурида».

АШХОБОД КЎРСАТАДИ:

20.30 Москва. «Время».
21.15 «Туркманистон».
21.35 «Дайхан». Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кўрсатув.
22.35 Махтумкули номли опера ва балет театрининг яккахони А. Редвезов куйлайди.
23.05 Футбол. «Кепет-Даг» (Ашхобод) — «Трактор» (Павлодар).

● МТ I

6.00 «Тонг».
8.30 Ишчан чопар.
8.50 «Свердловсклик «Пируэт». Мусиқий кўрсатув.
9.35 Қисқа метражли телевизион бадиий фильмлар: «Хизматкор», «Қишлоқ латифаси».
10.45 «Болалар мусиқий клуби».
11.30 ТСН.
11.45 «Театр плюс ТВ».

* * *

14.30 ТСН.
14.45 «Саҳродаги кўнгилли манзара». Телевизион бадиий фильм («Қозоқфильм», 1988 й.).
15.50 «Калинка» рус халқ чолғулари ансамблининг концерти.
16.10 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
17.10 ТСН.
17.25 «9-студия».
18.25 «Болалигимиз булутлари». Телевизион ҳужжатли фильм.
19.25 «Қирдаги отишма». Телевизион бадиий фильм премьераси («Қирғизфильм», 1990 й.).
20.30 «Время».
21.15 Футбол. Саралаш матчи. Европа чемпионати. СССР — Кипр терма командалари. В. И. Ленин номли Марказий стадиондан олиб кўрсатилади.
23.00 Теннис. Франциянинг очиқ чемпионати. Франциядан кўрсатилади.
23.15 Футбол. Европа чемпионлари кубоги. Финал. «Марсель» (Франция) — «Цервена звезда» (Югославия). Италиядан кўрсатилади. Танаффус пайтида — Теннис. Франциянинг очиқ чемпионати. Франциядан олиб кўрсатилади.
01.10 «Европа плюс».

● МТ II

8.00 Эрталабки бадантарбия машқлари. 8.15 «Фламинго». Илмий-оммабоп фильм. 8.35 «Болалигим тушга кирибди». Фильм-концерт. 9.05 Болалар учун фильм. «Кекса устанинг васияти». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. 10.10 «Оқ бўталоқ». Мультфильм. 10.30 «Қадрдон дўстимга». Лев Лешченко концерти.

* * *

13.45 «Уч бўйдоқ яшаган эди». Телевизион бадиий фильм. 2-серия. 14.50 Ахлоқий мавзуларда кўрсатув.

* * *

18.30 АҚШ денгиз пиёдалари президент оркестри чалади. 19.30 «Қора сувсар излаб». Ҳужжатли фильм. 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Коллаж. 20.05 «Кумуш торлар». Мусиқий программа. 20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).

*

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

21.15 «Пульс». Хабарлар. 21.25 «Кино нигоҳ». Чет эл киноижодкорлари таништирилади.

*

23.15 **СССР Олий Кенгашининг сессиясида.** 00.15 «Менинг лўлиларим». Телевизион бадиий фильм («Грузия-фильм»).

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»
(«Сельская правда»)
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском языке.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Масъул котиб — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими— 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими —32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими —32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими —32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 33-54-33, 32-56-36, Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Безатиш бўлими—32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

БУЮРТМА № 5386. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12